

RECEPȚIONAT

Agencia Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2020

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2020

RAPORT ANUAL

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sinteză academică, studii, documente și materiale didactice. Partea I

Prioritatea Strategică **Provocări societale**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.36

Conducătorul proiectului dr.hab. Igor Cereteu _____

Directorul organizației dr.hab. Gheorghe Cojocaru _____

Consiliul științific/Senatul dr. Silvia Corlăteanu _____

L.Ș.

Chișinău 2020

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs.

Numeroase problemele de istorie a Moldovei sunt discutate în ultimul timp în societate, în mediul academic și în învățământul de toate treptele. Drept urmare, se impune imperios necesitatea de a elabora și a pune la dispoziția celor interesați lucrări de anvergură, realizate de specialiști cu o bună pregătire în domeniul istoriei, care să răspundă prin sinteze academice la probleme controversate, ce frământă societatea din Republica Moldova.

În vederea realizării cu succes a proiectului ne-am propus **scopul** de a pune la dispoziția societății sinteze, studii și materiale, care vor clarifica cele mai importante și controversate probleme de istorie națională și vor contribui la aplanarea disensiunilor referitoare la multe probleme, considerate controversate în societatea noastră. În prima etapă a proiectului (2020) executanții urmăresc scopul de a cerceta sursele și literatura de specialitate, de a identifica problemele controversate din istoria Moldovei, de a elabora planurile prospect al lucrării și de a începe scrierea pragrafelor la volumele de sinteză (pe epoci).

2. Obiectivele etapei anuale.

Proiectul se va desfășura în perioada 2020-2023 și va conține patru etape. **Obiectivele** prevăzute pentru prima etapă (anul 2020) sunt următoarele:

- desfășurarea lucrului de documentare în arhive/biblioteci și identificarea surselor bibliografice publicate referitoare la subiectele cercetate în cadrul proiectului;
- argumentarea noilor viziuni și ipoteze privind problemele controversate din istoria Moldovei;
- aprecierea gradului de reflectare a temelor investigate în literatura de specialitate;
- elaborarea planurilor-prospect al volumelor de sinteză (pe epoci);
- scoaterea în evidență a transformărilor prin care a trecut populația din spațiul nostru în perioada antică;
- discutarea și aprobarea compartimentelor, capitolelor și paragrafelor volumelor de sinteză academică;
- repartizarea sarcinilor de cercetare pentru anul 2020 fiecărui executant al proiectului;
- cercetarea inventarelor arhivistice din Arhiva Națională a Republicii Moldova și selectarea documentelor necesare volumului de documente;
- demararea cercetării pluridimensionale a istoriei economice, politice, sociale și culturale a Moldovei din perspectiva provocărilor societale;
- scrierea, discutarea și aprobarea în secții a paragrafelor din volumele de sinteză;
- redactarea compartimentului referitor la antichitate pe teritoriul istoric al Moldovei;
- demararea scrierii copartimentelor referitoare la formarea civilizației medievale românești, ale constituirii statelor medievale românești și reflectarea lor în plan comparativ;
- elucidarea problemei referitoare la formarea Țării Moldovei și afirmarea politicii interne și exeterne;
- evidențierea coordonatelor politicii interne a domnului Vasile Lupu;
- reflectarea în paragrafe separate a formelor de dependență politică a Țării Moldovei față de Imperiul Otoman;

- prelucrarea arheografică a documentelor privitoare la istoria Țării Moldovei în Evul Mediu;
- evidențierea cadrului internațional al evoluției politice a Țării Moldovei în sec. XIV-XV.
- elucidarea într-un capitol distinct a problemelor de istoria culturii și a Bisericii în Țara Moldovei în secolele XIV-XVIII și a contribuției domnilor și ierarhilor la prosperarea culturii în această perioadă;
- elaborarea paragrafelor referitoare la politica externă a Principatelor Române de la sfârșitul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea;
- analizarea aspectelor de ordin diplomatic din această perioadă și raporturile politice dintre Moldova și Țara Românească în cadrul Problemei Orientale;
- redactarea compartimentului referitor la structurile cotidianului în a doua jumătate a sec. al XIV-lea și începutul sec. al XIX-lea;
- elaborarea paragrafelor referitoare la structurile economico-sociale și instituționale din Țara Moldovei la sfârșitul sec. al XVI-lea – începutul sec. al XVIII-lea;
- urmărirea principalelor tendințe ale evoluției demografice în Țara Moldovei de la mijlocul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea și evidențierea zonelor cu ritm susținut de creștere a numărului populației;
- desfășurarea de cercetări comparative a evoluțiilor demografice în secolul al XIX-lea în Basarabia și Bucovina;
- derularea cercetărilor pe segmentul percepției din partea populației a situației în care se afla Basarabia după 1812;
- demararea și finalizarea cercetărilor cu referire la Basarabia în anii Primului Război Mondial;
- demararea activității de elaborare a compartimentelor la volumul de sinteză a istoriei Basarabiei;
- cercetarea acțiunilor privind instaurarea regimului sovietic între Prut și Nistru;
- urmărirea evoluției conceptului privind formarea RSS Moldovenești, elucidând cauzele trecerii de la proiectul unirii Basarabiei cu RASSM la proiectul „reunirii „poporului moldovenesc” de pe ambele maluri ale Nistrului;
- investigarea procesului de reinstalare și consolidare a regimului totalitar comunist în RSSM;
- cercetarea particularităților politicii fiscale sovietice și impactul ei asupra foametei și elucidarea eșecurilor acestei politici, care au cauzat mortalitatea de proporții a populației;
- analiza contextului și desfășurării operațiunii de deportare a familiilor țăranilor basarabeni;
- elucidarea condițiilor de trai și de muncă ale deportaților în locurile de deportare din Siberia;
- analiza situației din satul basarabean și măsurile privind colectivizarea accelerată a gospodăriilor țărănești;

- studierea procesului industrializării socialiste în anii 1944-1953;
- prezentarea transformărilor administrative în anii septenaliului 1959-1964 ;
- cercetarea și identificarea principiilor care au stat la baza politicii de cadre stabilite la nivel de birou al CC al PCM;
- analizarea evoluției industriei și agriculturii în RSSM;
- prezentarea acțiunilor statului sovietic împotriva bisericii în timpul „dezghețului” hrușciovist;
- analizarea politicilor privind învățământul, știința și cultura în perioada „dezghețului” hrușciovist;
- discutarea în secții a compartimentelor elaborate pe parcursul acestei etape;
- promovarea rezultatelor științifice din cadrul proiectului la conferințe, în emisiuni Radio și TV, la întâlniri cu profesorii de istorie, cu studenții și elevii;
- raportarea cercetărilor în cadrul secției Istorie Medievală a activităților științifice în cadrul proiectului pentru anul 2020;
- diseminarea rezultatelor în cadrul conferinței anuale, organizate de Institutul de Istorie. Valorizarea patrimoniului istorico-religios-documentar prin publicarea lucrării lui Andronic Popovici „Istoria Sfintelor mănăstiri Neamț și Secu” (Ion Gumenăi, Dorimedont Bădărău);
- Valorificarea patrimoniului de carte veche din biblioteca mănăstirii Japca și editarea lucrării: „Biblioteca mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise” (Igor Cereteu, pr. Octavian Moșin);
- Elucidarea vieții și activității lui Dimitrie Cantemir și publicarea lucrării: „Cantemiriana. Noi contribuții” (Andrei Eșanu, Valentina Eșanu);
- Prelucrarea arheografică a documentelor de arhivă și pregătirea volumului IV de documente privitoare la istoria Moldovei;

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale.

În vederea realizării scopului și obiectivelor etapei anuale au fost planificate următoarele acțiuni:

- Va fi studiată literatura și sursele publicate și de arhivă la tematica proiectului;
- Vor fi create și discutate bibliografiile pe tematica participanților la proiect. Fiecare participant va prezenta pentru discuții subiectele controverzate și mai puțin reflectate în istoriografie, referitoare la compartimentele cercetate.
- Se vor stabili temele suplimentelor la volum, va demara lucrul asupra identificării documentelor și materialelor la suplimentele volumelor de sinteză. Va începe scrierea primelor compartimente la volumele de sinteză.
- Volumele de sinteză vor fi structurate în compartimente distincte. Se vor discuta titlurile compartimentelor volumelor de sinteză și se vor iniția discuții referitoare la capitole. Se vor formula titlurile paragrafelor din cadrul capitolelor.
- Echipa de documentaliști (D.Dragnev, L.Svetlicinâi, T.Ciobanu, T.Candu) vor continua cercetările asupra documentelor din arhive și biblioteci
- Vor fi întreprinse cercetări de teren pentru a identifica și cerceta bibliotecile așezămintelor religioase din țară (I.Cereteu, V. Eșanu).

- Va fi definitivată structura volumelor și al anexelor. Fiecare participant la proiect va prezenta formula paragrafelor asupra cărora va lucra în etapele următoare.
- Vor fi repartizate paragrafele pentru fiecare executor al proiectului în vederea elaborării acestora.
- Vor fi discutate în secție lucrările elaborate în cadrul proiectului, prezentate obiecții și sugestii fiecărui executant.
- Vor fi prezentate spre discuție materialele adunate, referitoare la culegerile de documente și materiale.
- Va fi organizată o conferință de totalizare, în care fiecare executant va prezenta rezultatele activității în cadrul proiectului.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale.

În vederea îndeplinirii sarcinilor din cadrul proiectului au fost realizate următoarele acțiuni:

- În condițiile pandemiei cercetătorii din cadrul proiectului au recurs la investigații în biblioteci publice și personale, accesate lucrări din sursele on-line.
- Au fost organizate ședințe ale secțiilor, în cadrul cărora s-au discutat: problemele controversate în literatura de specialitate, subiectele de cercetare, temele lucrărilor la suplimente, capitolele/paragrafele elaborate din volumul de sinteză.
- În primul trimestru au fost elaborate și discutate planurile-prospect ale volumelor de sinteză, iar unele ajustări și corectări ale planurilor s-au făcut pe parcursul anului.
- Au fost întreprinse cercetări la Arhiva Națională, din fondurile căreia au fost transliterate documente vechi necesare volumului de documente, care va fi pregătit pentru tipar în 2021.
- Au fost efectuate lucrări de teren și cercetată arhiva și biblioteca mănăstirii Japca, unde au fost identificate piese inedite din patrimoniul cultural-național, documete de corespondență și fotografii, necesare pentru realizarea proiectului.
- Au fost repartizate capitolele/paragrafele executanților, conform intereselor științifice.
- Au fost elaborate capitole/paragrafe pentru volumele de sinteză, discutate în secție și ajustate conform obiecțiilor și sugestiilor făcute de colegi în cadrul ședințelor.
- Au fost elaborate și înaintate spre publicare trei suplimente la volumele de sinteză.
- Rezultatele cercetărilor din cadrul proiectului au fost diseminate în emisiuni RadioTv, mese rotunde, conferințe și simpozioane științifice.
- Au fost elaborate manuale, ghiduri, hărți, necesare nivelurilor gimnazial și liceal.

5. Rezultatele obținute

În cadrul primei etape (2020) cercetările s-au desfășurat în trei secții: medievală și modernă și contemporană. Investigațiile s-au încadrat în două priorități, conforme proiectului de cercetare și inovare, aprobat prin Decizia Colegiului ANCD nr. 01 din 03 ianuarie 2020: 1) sinteza academică și 2) suplimentele la volum. Direcția prioritară a proiectului este elaborarea sintezei academice pentru fiecare epocă istorică.

Rezultatele pentru volumul I (*Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene*):

1. În primul trimestru al anului 2020 au fost convocate ședințe, în care s-au discutat planurile-

prospect al volumelor de sinteză.

2. Pe parcursul anului 2020, în rezultatul investigațiilor în biblioteci și arhive s-au conturat subiecte controversate în istoriografia românească și străină, discutate în cadrul secțiilor.

3. După discutarea în secții a planurilor-prospect al volumelor de sinteză s-au repartizat paragrafele fiecărui executant din cadrul proiectului și a început elaborarea componentelor volumelor, activitate desfășurată pe parcursul trimestrelor II, III, IV.

4. În baza surselor și literaturii de specialitate au fost expuse și analizate problemele formării civilizației medievale românești; cele ale constituirii statelor medievale românești; formarea Țării Moldovei și afirmarea ei politica internă și externă;

5. Au fost efectuate investigații arhivistice, s-a realizat studiul bibliografic cu privire la temele de sinteză legate de Istoria Țării Moldovei din a doua jumătate a secolului al XIV-lea și până la începutul secolului al XIX-lea;

6. Au fost elucidate într-un capitol distinct probleme de istoria culturii și a Bisericii în Țara Moldovei în secolele XIV-XVIII și a contribuției domnilor și ierarhilor la prosperarea culturii în această perioadă.

7. S-au elaborat și discutat în secție paragrafe referitoare la istoria politicii externe a Principatelor Române de la sfârșitul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea. A fost realizat paragraful referitor la Războiul ruso-turc din 1806-1812 și anexarea Moldovei de la est de Prut la Imperiul Rus.

8. Au fost analizate într-un compartiment structurile cotidianului. A fost discutat în secție paragraful cu privire la alimentația populației din Țara Moldovei în a doua jumătate a sec. al XIV-lea și începutul sec. al XIX-lea.

9. Au fost investigate și elaborate paragrafe referitoare la structurile economico-sociale și instituționale din Țara Moldovei la sf. sec. al XVI-lea – începutul sec. al XVIII-lea, evoluția politică internă, economie, societate, instituții

10. Au fost scoase în evidență principalele tendințe ale evoluției demografice în Țara Moldovei de la mijlocul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea; sursele statistice și demografice; zonele cu ritm susținut de creștere a numărului populației.

11. A fost sintetizată evoluția instituțională a diplomației Țării Moldovei în secolele XV-XVI prin elucidarea diverselor aspecte ale ei.

12. Executorii din componenta parteneriat au elaborat câte un studiu, o recenzie și au îndeplinit lucrul tehnic necesar realizării proiectului în prima etapă.

A doua prioritate a activității în cadrul proiectului sunt suplimentele la volumul de sinteză:

1. Au fost întreprinse cercetări în fondurile de documente de la Arhiva Națională, copiate, transliterate, traduse (după caz) 150 de documente din primul deceniu al secolului al XIX-lea, care vor intra în volumul IV de *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada Războiului Ruso-turc 1806-1812 (1 mai 1809- 31 decembrie 1810)*, preconizate pentru editare în anul 2021.

2. S-au colectat informații prețioase, extrase din biblioteca mănăstirii Japca, iar drept rezultat a fost editată în 2020 lucrarea: *Biblioteca mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise* (în colaborare cu pr. O. Moșin).

3. Au continuat cercetările în domeniul istoriei activității Cantemireștilor, iar o lucrare cu *Noile*

contribuții la Cantemiriana va apare până la sfârșitul acestui an.

Rezultatele pentru volumul II (*Basarabia în cadrul Imperiului Rus*).

Pe parcursul anului 2020 au fost obținute următoarele rezultate:

1. Au fost organizate în cadrul secției ședințe în care drept subiect abordat au fost discutate subiectele mai puțin cercetate în istoriografia românească și internațională, precum și a problemelor controversate cu referire la istoria modernă a spațiului dintre Prut și Nistru.
2. Ca urmare a discuțiilor purtate a fost stabilită structura și compartimentarea volumului II, Basarabia în componența Imperiului Rus.
3. În momentul demarării proiectului, la începutul anului 2020, s-au organizat discuții referitoare la activitățile de cercetare a fiecărui membru al proiectului.
4. De la mijlocul lunii martie, din cauza stării de urgență, cercetătorii Secției și-au desfășurat activitatea de la distanță, concentrându-se în principal la cercetarea studiilor, materialelor și documentelor din biblioteca personală.
5. La începutul trimestrului II, executorii proiectului au început elaborarea compartimentelor din volumul de sinteză, conform planului-prospect.
6. Au fost prezentate și discutate în secție trei compartimente cu referire la cultura și artele din Basarabia, precum și activitățile societăților culturale pe parcursul secolului al XIX-lea.
7. Dat fiind cercetarea efectuată și materialul adunat și prelucrat a fost prezentat și un compartiment privind pierderea de către Mitropolia Moldovei a teritoriului dintre Prut și Nistru și înființarea eparhiei Chișinăului și Hotinului.
8. Paragrafele cu tematica enunțată mai sus au fost complementate prin elaborarea a două compartimente importante și semnificative ce țin de evoluția mentalității în acest spațiu.
8. Un aport considerabil a fost depus și pentru elaborarea secțiunilor care tratează problema legată de evoluția Bucovinei în prima jumătate a secolului al XIX-lea.
9. Compartimentul politico-cultural a fost prezentat prin discutarea și aprobarea compartimentelor legate de problema autonomiei Basarabiei.
10. Situația social-economică, a fost prezentată prin paragrafele legate de Evoluția și situația în agricultură precum și de segmentele legate de meșteșug, urbanizare și comerțul din Basarabia în secolul al XIX-lea.
11. Linia evenimentială și a conflictelor în care a fost implicat și spațiul dintre Prut și Nistru a fost prezentat prin paragrafele Războiul Crimeei și problema Basarabiei la Congresul de Pace de la Paris din 1856 și Războiul ruso-turc din 1877-1878.
12. Executorii din componenta parteneriat au realizat și discutat paragrafele pentru volumul de sinteză, au îndeplinit lucrul tehnic necesar realizării proiectului.

În cadrul celei de a doua priorități a proiectului au fost realizate:

1. Publicarea volumului IV de „Istoria Sfintelor mănăstiri Neamț și Secu” a arhimandritului Andronic Popovici (Chișinău, 2020, Editura Lexon Prim).
2. A fost publicată monografia cercetătorului Constantin Ungureanu, *Populația Bucovinei și Basarabiei sub stăpâniri străine (1774/1812-1918)*, Suceava, Editura Karl A. Romstorier, 2020.

Studii complementare și comparative:

1. S-a discutat necesitatea abordărilor teoretico-aplicative la studierea istoriei naționale.
2. Au fost evidențiate principalele aspecte ale studiilor comparative.

3. A fost analizată istoriografia privind evenimentele desfășurate în Basarabia, în perioada iunie 1940-iunie 1941.
4. Au fost cercetate acțiunile privind instaurarea regimului sovietic între Prut și Nistru;
5. Au fost elucidate evoluția conceptului privind formarea RSS Moldovenești, cauzele trecerii de la proiectul unirii Basarabiei cu RASSM la proiectul „reunirii „populației moldovenești” de pe ambele maluri ale Nistrului”.
6. A fost explicată problema formării RASSM, ca model de creație artificială stalinistă, pornind, prioritar de la interese de natură ideologică, geopolitică, expansionistă.
7. A fost tratată semnificația politico-istorică a RASSM și reacția opiniei publice europene față de acestei unități statale.
8. Au fost prezentate particularitățile fenomenul industrializării socialiste între Prut și Nistru, în anii 1944-1953;
9. A fost analizată istoriografia privind acțiunile regimului sovietic în ceea ce privește ofensiva împotriva culturii și bisericii în RSSM pe parcursul anilor 1944-1948 și 1949-1953.
10. Au fost prezentate atitudinile statului sovietic față de culte în timpul „dezghețului” hrușciovist (1953-1964).
11. A fost elucidată la operațiunea de deportare a „chiaburilor” și activitățile privind încheierea colectivizării gospodăriilor țărănești individuale între Prut și Nistru.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de publicații

LISTA

lucrărilor publicate

Monografii:

1. GUMENĂI, I. *Andronic Popovici Arhimandrit. Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu* editor Ion Gumenăi, Chișinău, Lexon Prim, 2020, vol. 3-4, 320 p. ISBN 978-9975-3334-1-2.
2. UNGUREANU, Constantin. *Populația Bucovinei și Basarabiei sub stăpâniri străine (1774/1812 - 1918)*, Suceava: Editura Karl A. Romstorfer, 2020, 588 p. (576 pagini text și 12 hărți). ISBN 978-606-8698-42-7.

Culegeri de documente:

1. CERETEU Igor, MOȘIN, Octavian. *Biblioteca mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise*, Chișinău: Ed. LEXON-Prim, 2020, 200 p. ISBN 978-9975-3454-8-4.

Capitole în monografii internaționale:

1. GUMENĂI, I. PRISAC, L. *BETWEEN SEPARATION AND UNITY IN THE CONTEXT OF THE GREAT UNION: ARMENIANS FROM BESSARABIA*. IN: *World War One and the Birth of a New World Order: The End of an Era*. (ed. Ioan Bolovan and Oana Mihaela Tămaș), Cambridge Scholars Publishing, 2020, p. 184-203. ISBN: 978-1-5275-4679-0.
2. EMILCIUC, A. *The formation of anti-Romanian Rhetoric in the Bolshevik Military Press during the Focsani Armistice (27 November/10 December 1917 – 24 April/7 May 1918) (Ch. II.2)*. IN: *World War One and the Birth of a New World Order: The End of an Era*. (ed. Ioan Bolovan and Oana Mihaela Tămaș), Cambridge Scholars Publishing, 2020, p. 142-166. ISBN: 978-1-5275-4679-0.
3. EMILCIUC, A. *Chestiunea Basarabiei în relatările presei ruse din perioada Conferinței de Pace de la Paris (18 ianuarie 1919 – 21 ianuarie 1920)*. În: *Între Război și Pace. Românii și*

Europa Central-Răsăriteană la finalul Primei Conflagrații Mondiale. (coord. Oana Mihaela Tămaș, Ioan Bolovan). Cluj-Napoca: Academia Română / Centrul de Studii Transilvane, 2020, p. 157-175.

Articole în reviste cu factor de impact:

1. GUMENĂI, I. *Verità, realtà e soggettivismo nelle fonti storiche: Il rapporto di Arutiun Tumanian sugli armeni di Bessarabia nel 1918-1919*. *Transylvanian Review*, vol. XXIX, Supplement no. 1, 2020, p. 205-215. www.doi.org/10.33993/TR.2020.suppl.1
2. EMILCIUC, A. *Romanian territorial claims during World War I under the gaze of the Russian press, Territorial Identity and Development*, Volume 5 / No. 2, Autumn 2020, pp. 7-26. ISSN 2537 – 4850, ISSN–L 2537 – 4850. DOI: 10.23740/TID220201

Articole științifice publicate în reviste din străinătate

Articole în culegeri internaționale:

1. EȘANU, Andrei. *Structuri centrale de stat și ecleziastice ale Țării Moldovei în aria de interes imperial ruse (sec. XVIII- mijl. sec. XIX)*. În vol.: *Antecedente și împliniri ale Marii Uniri*. Editor Victor Spinei, București: Ed. Academiei Române, 2020, pp. 255-262. ISBN 978-973-27-3202-1.
2. EMILCIUC, A. *Chestiunea Basarabiei în relatările presei ruse din perioada Conferinței de Pace de la Paris (18 ianuarie 1919 – 21 ianuarie 1920)*. În: *Între Război și Pace. Români și Europa Central-Răsăriteană la finalul Primei Conflagrații Mondiale*. (coord. Oana Mihaela Tămaș, Ioan Bolovan). Cluj-Napoca: Academia Română / Centrul de Studii Transilvane, 2020, p. 159-177. ISBN 978-606-038-007-8
3. EMILCIUC, A. *Chestiunea Transilvaniei și Basarabiei reflectată în presa militară rusă din anii Primului Război Mondial*. În: *190 de ani de presă în spațiul de limbă română: (1829-2019): lucrările celui de-al XII-lea Congres de Istorie a Presei Românești: (Iași, 12-13 aprilie 2019)* / ed.: Gheorghe-Ilie Fârte, Daniel-Rareș Obadă. - Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2020, pp. 197-210. ISBN 978-606-714-595-3.
4. GUMENĂI, I. *Identitatea istorico-lingvistică a populației românești din Basarabia în lucrările autorilor din Imperiul Rus*, În: *Oltre i confini. Il dialogo transnazionale nelle discipline storiche e filologiche*, Ed. Dan Cefruga, Federico Donadello, Criterion Editrice, Padova, 2020, p. 87-99, ISBN: 978-88-32062-10-6.
5. NEGRU, Gh. *Unirea Principatelor Române și impactul acestui eveniment asupra Basarabiei (anii 1860)*. În: *160 de ani de la Unirea Principatelor. Oameni, fapte și idei din domnia lui Alexandru Ioan Cuza*, Petronel Zahariuc, Adrian – Bogdan Ceobanu (editori), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2020, p. ISBN 978-606-714-576-2.
6. SCLIFOS E.-T., *Franța, Rusia și „faptul împlinit” (ianuarie-februarie 1859)*. În: *160 de ani de la Unirea Principatelor. Oameni, fapte și idei din domnia lui Alexandru Ioan Cuza*, editori Petronel Zahariuc, Adrian-Bogdan Ceobanu, Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2020, ISBN 978-606-714-576-2.
7. FUȘTEI, Nicolae. *Religious Education at Schools in the Republic of Moldova*, Martin Rothgangel Yauheniya Danilovich /Martin Jäggle (eds.). *Religious Education at Schools in Europe. Part 4. Eastern Europe*, V & R unipress, Vienna University Press, 2020, ISBN Print: 9783847111245 – ISBN E-Book: 9783847011248, p.125-155. [https://www.vandenhoeck-ruprecht-verlage.com/downloads/productPreviewFiles/LP_978-3-8471-1124-5.pdf]

Articole în culegeri naționale:

- 1.EȘANU, Andrei. *Valentina Pelin „1950-2006. În: Calendar Național 2020. Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2020, pp. 242-243. ISSN 1857-1549.*
- 2.BACALOV, S. *Considerații cu privire la semnificația termenilor „Botna” și „Botne / Botneh”.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 5-24. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 3.BACALOV, S. *Efecte etno-demografice ale războiului din 1806-1812. Secvențe din istoria strămutării tătarilor-nogai.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 25-38. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 4.BACALOV, S. *Aspecte referitoare la statutul de dvoreni al familiilor de militari și moșieri Borș / Borșevschi.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 53-64. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 5.BACALOV, S. *Elita tradițională a Țării Moldovei: boierii cu sabie și plug. Cazul neamului Ciomârtan.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 65-78. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 6.BACALOV, S. *Considerații privind conexiunile genealogice dintre neamurile Scarlat și Jora.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 79-101. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 7.BACALOV, S. *Particularități privind trecerea din categoria dvorenilor personali în cea a dvorenilor ereditari. Cazul neamului Suvaca.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 102-120. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 8.BACALOV, S. *Răzășii căsași, răzășii străini și locuitorii („țărani”) căsași străini. Cazul satului Vărzărești de pe Nârnova.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 121-134. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 9.BACALOV, S. *Transformări etno-demografice și social-economice în cadrul moșiei Țigănești, ținutul Orhei.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 135-184. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 10.BACALOV, S. *Heraldica raională a Republicii Moldova.* În: *Studii de istorie și sociologie*, vol. IV, Chișinău, 2020, pp. 186-187. ISBN 978-9975-89-081-2. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 11.GUMENĂI, I. *Архимандрит Андроник Попович как церковный историк.* În: РОТОИЕРЕЙ Михаил Чакир – просветитель и религиозный деятель Бессарабии, Chișinău, 2020 p.215-225, ISBN 978-9975-3365-9-8.
- 12.NEGREI, Ion. *Cronica zilei de 24 ianuarie 1918, la Chișinău, în Unire-n cuget și simțiri ...* Chișinău, S.n., 2020, p. 47-72. ISBN 978-9975-66-695-4; ISBN 978-9975-66-694-7.
- 13.POȘTARENȚU, D. *Chișinăul în timpul evenimentelor social-politice din 1917.* În: „Identitățile Chișinăului“. Ediția a V-a: Orașul interbelic, Chișinău, Editura Arc, 2020, p. 9–28. ISBN 978-9975-0-0338-4
- 14.POȘTARENȚU, D. *Reuniunea de la Chișinău a parlamentarilor de pe ambele maluri ale Prutului (30 septembrie 1918.* În: „Identitățile Chișinăului“. Ediția a V-a: Orașul interbelic, Chișinău, Editura Arc, 2020, p. 269–271. ISBN 978-9975-0-0338-4.
- 15.POȘTARENȚU, D. *Prima atestare a fotbalului în Chișinău.* În: „Identitățile Chișinăului“. Ediția a V-a: Orașul interbelic, Chișinău, Editura Arc, 2020, p. 272–273. ISBN 978-9975-0-0338-4.

- 16.EȚCO, D. *Scurta schiță asupra evoluției istoriei învățământului teologic din Basarabia (1812-1917)*. În: *Lucrările Simpozionului Național „Biblioteca Națională - liant dintre patrimoniul cultural și educație”*, 15 octombrie, Chișinău, 2020. [file:///C:/Users/User/Downloads/Simpozion%20program%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Simpozion%20program%20(3).pdf)
- 17.SCLIFOS, E. T. *Imaginea Basarabiei în descrierile călătorilor străini (prima jumătate a secolului XIX)*. In: *Studii de istorie și sociologie*. (vol.IV) Coord: Sergiu Bacalov. Ch: Tipografia „Bons Offices”, 2020, pp. 39-47. ISBN 978-9975-87-710-7.
- 18.BÎRLĂDEANU, Virgiliu *Memoria victimelor regimului totalitar-comunist în politicile administrației separatiste de la Tiraspol (1990–2019)*, in Conferință științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine” (ediția a II-a), Chișinău, Academia de Științe a Moldovei, 22-23 septembrie 2020. Eveniment organizat în cadrul proiectului „20.80009.16.06.19. A „Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii”, prioritatea strategică „Provocări societale”. Culegere de articole și materiale ale conferinței științifice internaționale, ediția a II-a Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique”, Iași, redactor-șef dr. hab. în studiul artelor Nicoleta Vornicu Responsabil de ediție și redactor: Liliana Condraticova, p. 565-572. (0,8), ISSN 2558 - 894X.
19. BURLACU, V. *Formarea RASSM: context intern și extern*”. În: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. În: *Materiale ale Conferinței științifice internaționale „Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului”* 8-9 octombrie 2020, Chișinău. Seria XXII. Volumul III. 355 p. Chișinău S. n. 2020 (Tipogr. URS „Ion Creangă”). CZU: 94 (478) 1924. pp. 25-30. ISBN 978-9975-46-449-9; ISBN 978-9975-46-452-9.
- 20.BURLACU, V. *Politica lingvistică în RASSM: tentative de instituționalizare a unei „limbi moldovenești”*. În *Materialele Simpozionului științific internațional „Educația în spiritul valorilor naționale și universale din perspectiva dialogului pedagogic”* din 27-28 martie 2020. Organizator Catedra de Istorie și Geografie, UPS „I. Creangă” din Chișinău.
- 21.FUȘTEI, N. *Poland in the destiny of Mitropolitan Dosoftei, // Polish-Moldovan relations to the centenary of the regaining of independence by Poland: Reports of the Scientific International Conference, October 22, 2018*, Chișinău: Lexon-Prim, 2020, pp 76-86. ISBN 978-9975-34-0-7.
- 22.NEGRU, E. *Construcția identitară în RASS Moldovenească și destinul elitei politice și culturale*. În: *Fațete ale comunismului în România și în R(A)SS Moldovenească: politică, societate și economie*, Cristina Preutu, Anatol Petrencu (coordonatori), Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2020, pp. 9-30, ISBN 978-606-714-600-4.
- 23.NEGRU, E. *Disputa istoriografică soviet-română privind unirea Basarabiei cu România*. În: *Problema Basarabiei în relațiile româno-sovietice 1918-2018*, Florin-Răzvan Mihai, Vasile Buga (coordonatori), București: Litera, 2020, pp. 213-228, ISBN 978-606-33-4779-5.
- 24.NEGRU, E. *Politica națională în URSS 1964-1985*. În: *Relațiile româno-ruse/sovietice din secolul al XIX-lea până în prezent*. coordonatori: Antoaneta Olteanu, Ana-Maria Cătănuș, București: Editura Universității București, 2020, pp. 203-216, ISBN 978-606-16-1146-1.
- 25.NEGRU, E. *Marea teroare în RASS Moldovenească în anii 1937-1938*. În: *Români condamnați în URSS: ordonanțe ale securității sovietice în arhivele din Odesa, 1930-1949*. Editor: Vadim Guzun. Cluj-Napoca: Argonaut, 2020, pp. 5-23. ISBN 978-973-109-986-6.

26. TĂRÎȚĂ, M. RASSM. *Aspecte instituționale și ale politicii de cadre*. In: Problema Basarabiei în relațiile româno-sovietice. Buc.: Ed. Litera, 2020, p. 124-139. ISBN 978-606-33-4779-5.

Publicații științifice (în reviste naționale), categoria B:

1. MISCHEVCA, Vlad. *Manuc Bey – personaj secret al culiselor Păcii de la București din 1812*. În: Limba Română, Chișinău, Nr. 2-3, XXX, 2020
<http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=3865>

2. MISCHEVCA, Vlad. *Memoria hatmanului Stanislav Żółkiewski în Moldova (400 de ani de la bătălia de la Țuțora)*. În: *Limba Română. Revistă de știință și cultură*. Nr. 4-5 (258-259), iulie-septembrie, Chișinău, 2020, pp. 376-391. ISSN 0235-9111.
<http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=3922>

3. MISCHEVCA, Vlad. *L. A. Casso și opera sa istorică*. În: *Limba Română. Revistă de știință și cultură*. Nr. 6 (260), octombrie- decembrie, Chișinău, 2020, pp. 467-479. ISSN 0235-9111.
<http://limbaromana.md/index.php?go=articole&n=3993>

4. CERETEU, Igor. *Andronic Popovici, Arhmandrit, Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu*. Vol. I-II, Editor Ion Gumenâi. Studiu introductiv pr. Dorimedont (Bădărău). Chișinău: Editura Lexon-Prim, 2016-2019. În: *Revista de istorie a Moldovei*, nr. 1-2, 2020, pp. 191-195. ISSN 1857-2022.

5. EMILCIUC, A. *Reprezentanți ai Basarabiei la expozițiile de mărfuri din Imperiul Rus și Europa occidentală (1829-1869)*, În: *Tyragetia. Revista Muzeului Național de Istorie a Moldovei. Serie Nouă*. Vol. XIV (XXIX), nr. 2, Istorie și Muzeologie, Chișinău, 2020, p. 165-183. ISSN 1857-0240.

6. EMILCIUC, A. *Regimul importului de sare din Principatul Moldovei în Imperiul Rus prin vămile Basarabiei (1812-1859)*. În: *Revista de Istorie a Moldovei*. Nr. 1-2 (121-122), 2020, p. 5-18. ISSN 1857-2022.

7. TOMULEȚ, V. *Rusia între medieval și modern. Problema genezei capitalismului (mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XIX-lea) (II)*. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Nr. 4 (134), Chișinău, 2020, p. 116-130. (1,6 c.a.). ISSN 1811.2668.

8. TOMULEȚ, V. *Statutul boiernașilor din Basarabia în prima jumătate a secolului al XIX-lea*. În: *Tyragetia. Istorie. Muzeologie. Anuarul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Serie nouă*. Vol. XIV (XXIX), nr. 2, Chișinău, 2020, p. 121-154 (3,1 c.a.). ISSN 1857-0240.

9. BÎRLĂDEANU, V. *Locuri și politici ale memoriei în estul Republicii Moldova: De la mituri separatiste la amnezia post-totalitară, (I)*, in *Revista de Istorie a Moldovei*, nr. 1-2/2020, p. 43-50. ISSN 1857-2022.

10. FUȘTEI, N. *Moscova – Vaticanul ortodox, un proiect eșuat*, // *Tyragetia. Istorie Muzeologie. Seria nouă*, vol. XIV [XXIX] nr. 2, Chișinău, 2020, pp. 221-232. ISSN 1857-0240.

11. FUȘTEI, N. *Relațiile dintre statul sovietic și cultele religioase în anii 1940-1965. Istoriografia problemei*, // *Revista de istorie a Moldovei*, nr. 1-2 (121-122) ianuarie-iunie, 2020, pp 161-183. ISSN 1857-2022.

12. TĂRÎȚĂ, M. *Viticultura basarabească din anii 1924-1931 reflectată în rapoartele consulare poloneze*. TYRAGETIA, 2020, XIV, 2, p. 213-220. ISSN 1857-0240.

13. CERETEU, Igor. *Contribuții la istoria bibliotecii mănăstirii Japca*. În: *Revista de Istorie a Moldovei*, 2020, nr. 3-4 (123-124), p. 110-117. ISSN 1857-2022.

- 14.NEGREI, Ion. *Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite*. În: Revista de Istorie a Moldovei, 2020, nr. 3-4 (123-124), p. 58-68. ISSN 1857-2022.
- 15.SCLIFOS, Eugen-Tudor Sclifos. *Franța și chestiunea Basarabiei la Conferința de pace de la Paris (1919-1920)*. În: Revista de Istorie a Moldovei, 2020, nr. 3-4 (123-124), p. 40-51. ISSN 1857-2022.
- 16.POȘTARENȚU, Dinu. *Mănăstirile basarabene în vizorul politicii de rusificare a Imperiului rus*. În: Revista de Istorie a Moldovei, 2020, nr. 3-4 (123-124), p. 148-165. ISSN 1857-2022.
- 17.CHIRTOAGĂ, Ion. *Cărnățeni, Căușeni și Cioburciu. Interpretări ale unor toponime*. În: Revista de Istorie a Moldovei, 2020, nr. 3-4 (123-124), p. 273-283. ISSN 1857-2022.
- 18.BEJENARU, Alexandru, Михайловский Віталій. *Еластична спільнота. Подільська шляхта в другій половині XIV – 70-х роках XVI ст.* – К.: Темпора, 2012. – XXII + 450 С., іл., ISBN 978-617-569-060-4. În: Revista de Istorie a Moldovei, 2020, nr. 3-4 (123-124), p.285-290. ISSN 1857-2022.

Articole în alte reviste naționale:

- 1.CERETEȘU, Igor, *Activitatea tipografică de la Chișinău în perioada veche a cărții românești*. În: Magazin bibliologic, Nr. 3-4, 2020, pp. 88-100. ISSN 1857-1476.
- 2.CERETEȘU, Igor. „Elena Chiaburu, *Carte străină veche și rară din Colecțiile Bibliotecii Județene „G. T. Kirileanu” Neamț. Catalog*, Piatra Neamț, 2019. 159 p.”. În: Magazin bibliologic, Nr. 3-4, 2020, pp. 149-151. ISSN 1857-1476.
- 3.GUMENĂI, I. *Situația Bisericii Apostolice Armene din Basarabia(anii 1860-începutul secolului XX)*. În: Anuarul Institutului de Istorie: Materialele sesiunii științifice anuale, 20 decembrie 2018. p.150-156. ISSN 2345-1939.
- 4.NEGREI, I. *Regățeanul basarabenizat, Grigore Constantinescu*. În: Luminătorul. Revistă a Societății culturale și bisericești Mitropolitul Varlaam și a Mitropoliei Basarabiei, nr. 1 (166), 2020, p. 34-42. (ISSN – nu are).
- 5.NEGREI, I. *Un destin de martir: părintele Gheorghe Tudorache*. În: Luminătorul. Revistă a Societății culturale și bisericești Mitropolitul Varlaam și a Mitropoliei Basarabiei, nr. 2 (167), 2020, p. 22-26. (ISSN – nu are).
- 6.NEGRU, Gh. *Retorica „moldovenizării” ca formă de impunere a regimului bolșevic și a rusificării (1940-1941, 1944-1953)*. În: Destin Românesc. Revistă de istorie și cultură, serie nouă, 2020, nr. 1, p. 69-85 (în colaborare cu Elena Negru) ISSN 1857-1964.
- 7.NEGRU, Gh. „Indigenizarea” și imperativul educării cadrelor bolșevice din rândul „moldovenilor” din RSSM (1944-1953). În: Destin Românesc. Revistă de istorie și cultură, serie nouă, 2020, nr. 2, p. 88-95 (în colaborare cu Elena Negru) ISSN 1857-1964.
- 8.NEGRU, Gh. *Problema Basarabiei și rezistența intelectualilor din RSSM față de politica identitară sovietică*. În: Destin Românesc. Revistă de istorie și cultură, serie nouă, 2020, nr. 3-4, p. (în colaborare cu Elena Negru) ISSN 1857-1964.
- 9.SCLIFOS, E. T. *Parlamentul britanic și chestiunea sudului Basarabiei (aprilie-august 1878)*. În: Destin Românesc. 2020, nr. 1, 32-40, ISSN 1857-1964.
- 10.NEGRU, E. *Retorica „moldovenizării” ca formă de impunere a regimului bolșevic și a rusificării în RSSM (1940-1941, 1944-1953)*. În: Destin românesc. Revistă de istorie și cultură, nr.1, 2020, pp. 69-85. ISSN 1857-1964.

11.NEGRU, E., NEGRU GH. „Indigenizarea” și imperativul educării cadrelor bolșevice din rândul „moldovenilor” în RSSM (1944-1953). În: Destin românesc. Revistă de istorie și cultură, nr. 2, 2020, pp. 88-95. ISSN 1857-1964.

Publicații științifice (în reviste internaționale):

1.CERETEU, Igor. *Monastic Libraries from Bessarabia – Collection Centers of Old Books Patrimony*. In: Études Interdisciplinaires en Sciences humaines.Revue officielle internationale du Collège doctoral francophone régional d’Europe centrale et orientale en Sciences humaines (CODFREURCOR). Publiée par la Maison d’Éditions de L’Université d’État Ilia (Tbilisi, Georgia) 2020, Numéro 7, pp. 47-61 ISSN 1987-8753.

2. CERETEU, Igor. *Completarea bibliotecii Mănăstirii Noul Neamț cu tipărituri provenite de la Neamț și Secu în 1861-1893*. În: Buletin informativ al Simpozionului Național Rolul Mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei. VI, Piatra Neamț: Editura Cetatea Doamnei 2020, pp. 107-116. ISSN 2392 - 6988 ISSN-L 2392 – 698.

4.CONSTANTINOV, Valentin. *Методы и модели на уроке истории (пример Молдавии)*. În: Вісник Національного уні-верситету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Чернігів, 2020, стр.197-202 ISSN 2663-9114.

5.GUMENĂI, I. *Blestemul ca sancțiune în actele medievale românești. Cazul lucrării arhimandritului Andronic Popovici „Istoria Sfintelor Mănăstiri Neamț și Secu”* În: Buletin informativ al Simpozionului Național Rolul Mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei, vol. VI, 2020, p.37-45, ISSN 2392 – 6988,.

6.UNGUREANU, C. *Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu egatul României*. În: Perspective, Revista Fundației Europene Titulescu, nr. 1, București, 2020, p. 92-125.

7. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de prezentări (comunicări, postere, teze/rezumat/abstracte) la foruri științifice.

Situația creată în urma pandemiei a periclitat în oarecare măsură deplasarea cercetătorilor din cadrul proiectului la simpozioane, mese rotunde, conferințe sau alte foruri științifice din țară și de peste hotare. Cu toate acestea, executorii proiectului au identificat soluții pentru a participa la conferințele științifice naționale și internaționale (în mare parte online), contribuind la diseminarea rezultatelor științifice din cadrul proiectului. Au fost publicate mai multe studii și articole care au la bază materiale documentare inedite din arhive naționale și străine. S-a participat, în această etapă la o consfătuire internațională unde s-au trasat perspectivele unor colaborări ulterioare în domeniul valorificării materialelor arhivistice inedite cu privire la istoria Țării Moldovei.

Rezumatele comunicărilor la conferințe naționale

1.CERETEU Igor. *Cartea și tiparul în preocupările înaintașilor culturii românești din Basarabia în perioada interbelică*. În: Conferința științifică *Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea ăersonalităților basarabene din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere)*. 24 septembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău: Ed.Lexon-Prim, 2020, p. 16.

2.MISCHEVCA, Vlad *Activitatea Mitropolitului Grigore Irinopoleos în Basarabia*. În: Conferința științifică *Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea ăersonalităților basarabene*

din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere). 24 septembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău: Ed.Lexon-Prim, 2020, p. 9.

3.MISCHEVCA Vlad. L.A.Casso – aprecieri istoriografice în contextul cercetării problemei orientale. În: Conferința științifică *Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea ăersonalităților basarabene din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere)*. 24 septembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău: Ed.Lexon-Prim, 2020, p. 10-11.

4.CANDU, Teodor. Luca Anastasie Neaga – diplomat rus și istoric al românilor, În: Conferința științifică *Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea ăersonalităților basarabene din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere)*. 24 septembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău: Ed.Lexon-Prim, 2020, p. 14-15 (în colaborare cu Aurel Radu, România).

5.GHERASIM, C., Călătoriile – parte componentă a modelelor cotidiene ale nobilimii basarabene (1812-1914). Conferința Științifică Internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei. *Istorie – Arheologie – Muzeologie*. (ediția a XXX-a), 29-30 octombrie 2020. Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2020, p. 73-74. ISBN 978-9975-87-736-7.

6.GHERASIM C., Principiul naționalităților în viziunea nobilimii basarabene (Studiu de caz: Pavel Șt. Leonard „Călătoria prin Europa a vestitului principiu al naționalităților”, Leipzig, 1867). Programul și rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2020, p. 40-41.

7.GUMENĂI, I., Portretul istorico-antropologic al armenilor din Basarabia în anii 1918-1919. În: Sesiunea științifică anuală. *Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științele naturii*, MNEIN, 23 octombrie 2020, Rezumatele comunicărilor, Chișinău 2020, p. 47-48, ISBN 978-9975-3454-7-7.

8.GUMENĂI, I., Dimitrie Sulima și politica sa în eparhia Chișinăului și Hotinului între rusificare și tradiționalismul autohton, Conferința științifică internațională *Latinitate, Romanitate, Românitare*. Ediția a IV-a. Chișinău, 6-7 noiembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău: S. n., 2020 (Tipogr. "Bons Offices"), p. 31–32, ISBN 978-9975-152-56-3.

9.EMILCIUC, A. Exportul de animale vii din Basarabia în Imperiul Habsburgic (1812-1853). *Conferința științifică internațională Istorie. Arheologie. Muzeologie a Muzeului Național de Istorie a Moldovei* (ediția a XXX-a), 29-30 octombrie 2020. Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, Republica Moldova, Chișinău, 2020, p. 74. ISBN 978-9975-87-140-2.

10.EMILCIUC, A. Circuitul de mărfuri și practici comerciale între Basarabia și restul spațiului românesc (1812-1859) – The circuit of goods and commercial practices between Bessarabia and the rest of Romanian space (1812-1853), *Conferința științifică internațională Latinitate, Romanitate, Românitare*. Ediția a IV-a. Chișinău, 6-7 noiembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău: S. n., 2020 (Tipogr. "Bons Offices"), p. 36–38, ISBN 978-9975-152-56-3.

11.TOMULEȚ, V. *Statutul de privilegiat în Basarabia reflectat în recensământul fiscal din 1835*. În: Conferința științifică internațională *Latinitate, romanitate, românitare*. Ediția IV-a, Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău, 6-7 noiembrie 2020, p. 34-36 (În limbile română și engleză).

12.TOMULEȚ, V. *Recensământul fiscal din 1835 – sursă importantă în studierea stărilor sociale privilegiate din Basarabia (Exemplul boiernașilor)*. În: Conferința științifică internațională Istorie. Arheologie. Muzeologie a Muzeului Național de Istorie a Moldovei (ediția a XXX-a), 29-30 octombrie 2020. Program. Rezumatele comunicărilor. Chișinău, Republica Moldova, Chișinău, 2020, p. 74. ISBN 978-9975-87-140-2.

13.FUȘTEI, N. *Folosirea serviciilor speciale sovietice în lupta cu religia*, Conferința științifică internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei: ediția a 30-a, 29-30 octombrie 2020: Program. Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2020, pp 90-91. ISBN 978-9975-87-736-7.

14.FUȘTEI, N. *Activitatea filantropică a Mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni*, Personalități basarabene și gestul caritabil. Contribuții (secolul al XIX-lea-prima jumătate a secolului al XX-lea). 12 noiembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2020, pp 9-11.

Rezumatele comunicărilor la conferințe internaționale:

1.CERETEU, Igor. *Cartea românească și străină în mănăstirile din Basarabia: depozitare, circulație și valoare duhovnicească*. În: Simpozionul științific internațional „Valori bibliofile” Ediția a XXIX-a, cu genericul: *Mănăstirile basarabene – centre de spiritualitate culturală*, Chișinău, Biblioteca Națională, 15 iunie 2020. pp. 6-7.

2.CERETEU, Igor. *Tiparul și cartea românească în sistemul de valori europene/Printing and old Romanian book in the system of European values*. In: Conferința științifică internațională „Latinitate. Romanitate. Românitare”. Ediția a IV-a. Chișinău, 6-7 noiembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2020, pp. 20-21. ISBN 978-9975-152-56-3.

3.EȘANU, Andrei, EȘANU, Valentina. *Activități spirituale la mănăstirea Căpriana (sec. XV-XIX)*. În: Simpozionul științific internațional „Valori bibliofile - 2020”. Ediția a XXIX-a cu tematica: „*Mănăstirile Basarabene centre de spiritualitate culturală*”, BNRM. 2020, pp. 4-5.

4.CONSTANTINOV, Valentin. *Молдавская аристократия в XV–XVII веках между польским мифом золотой вольности и земским правом*. В: *Круглий стіл “Українська еліта в історичній ретроспективі”*: Програма та матеріали. Кам’янець-Подільський, 25 червня 2020 р., Київ: НАН України, Ін-т історії України, 2020. 80 с., стр. 34-39. ISBN 978-966-02-9288-8.

5.FELEA, A. *Din istoria instituției căsătoriei în Țara Moldovei în secolul al XVII-lea începutul secolului al XIX-lea: condițiile de cununie*. În: Conferința științifică internațională «Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare»: Programul și rezumatele comunicărilor = «Cultural heritage: research, valorization, promotion»: Program and Abstracts, Ediția a 12-a, Chișinău, 28-29 mai 2020 / comitetul de organizare, comitetul științific: Victor Ghilaș (președinte). Chișinău, 2020, pp. 76. ISBN 978-9975-84-123-8. DOI: 10.6084/m9.figshare.12356465.

6.FELEA, A. *Instituția căsătoriei în Țara Moldovei în sec. al XVII-lea - începutul sec. al XIX-lea: Sfânta Taină a Nunții în sursele istorice*. In: Conferința științifică internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei: ediția a 30-a, 29-30 octombrie 2020: Program. Rezumatele comunicărilor / comitetul de organizare: L. Zabolotnaia [et al.]. – Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2020, pp. 57-58.

7.MISCHEVCA, Vlad. *Activitatea Mitropolitului Grigore Irinopoleos în Basarabia/ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΙΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΕΙΡΗΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ, 1764-1846*. In: Conferința științifică internațională „Latinitate. Romanitate. Românitare”. Ediția a IV-a.

Chișinău, 6-7 noiembrie 2020. Programul și rezumatele comunicărilor, Chișinău, 2020, pp. 30-31. ISBN 978-9975-152-56-3.

8. GHERASIM, C. *The nationality principle from the bassarabian nobility's point of view*. În: International Conference History, Spirituality, Culture. Dialogue and Interactivity. 6th Edition. "Dunarea de Jos" University of Galati, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology. Book of Abstracts, p. 25-26.

9. GUMENĂI, I. The Diocese of Chisinau and Hotin from the Romanian diocese to the Romanian-Russian diocese (1812-1858). În: International Conference History, Spirituality, Culture. Dialogue and Interactivity. 6th Edition. "Dunarea de Jos" University of Galati, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology. Book of Abstracts, p. 28-29.

10. GUMENĂI, I. Majoritatea ortodoxă și minoritățile religioase din Basarabia în politica confesională a Imperiului Rus (1812-1856), În: Pontica 2020, Ediția a 53-a, Muzeul Național de Istorie și Arheologie Constanța, Rezumatele conferinței, 2020, p. 47-48.

11. TOMULEȚ, V. *Privileged status in Bessarabia reflected in the fiscal census of 1835*. În: International conference history, spirituality, culture. Dialogue and interactivity. 6 th Edition. Organized BY „Dunărea de Jos” University of Galati, Romania Faculty of History, Philosophy and Theology, 2020, p. 7-8.

Lucrări științifico-populare publicate:

1. TABUNCIC, S. [Interviu în presa periodică] [*Studii în țara mea (5) – răspuns la întrebările: „De ce ați ales să vă faceți studiile în România?”, „Ce v-au dat studiile în România?”*]. *Gazeta de Chișinău. Săptămânal independent social-politic de atitudine*. 10 aprilie 2020, nr. 11, p. 15 (rubrica, îngrijită de Victoria Popa, este o replică la articolul „Bursele românești pentru Moldova: „prieten” în piele de oaie?”, publicat pe site-ul noi.md pe 12 februarie 2020 de Cristina Agatu). Pentru versiunea pdf vezi: <https://gazetadechisinau.md/2020/04/12/studii-in-tara-mea-5/?fbclid=IwAR1jvJUHCUwe5rHCOw0SlhyNfim7vWZqv13LB-NIVvCOIyhayKgiHAAHOI>

2. NEGREI, Ion, *Alegerile parlamentare din noiembrie 1919 – al treilea pas spre unificarea Basarabiei cu România*, În: Revista Vatra Noastră Românească (Botoșani), nr. 37 (58), 2020, p. 11-12.

3. NEGREI, I. *Unirea Basarabiei cu România – un act istoric legitim*, În: Ziarul Funcționarul Public, Academia de Administrare Publică, 27 martie 2020.

4. NEGREI, I. *Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite (I)*, În: Gazeta Satelor. Săptămânal de informare, opinie și investigații, nr.4 (148), p. 4.

5. NEGREI, I. *Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite (II)*, În: Gazeta Satelor. Săptămânal de informare, opinie și investigații, nr. 5 (149), p. 4.

6. NEGREI, I. *Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite (III)*, În: Gazeta Satelor. Săptămânal de informare, opinie și investigații, nr. 6 (150), p. 4.

7. NEGREI, I. *Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite (IV)*, În: Gazeta Satelor. Săptămânal de informare, opinie și investigații, nr. 7 (151), p. 4.

8. NEGREI, I. *Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite (V)*, În: Gazeta Satelor. Săptămânal de informare, opinie și investigații, nr. 9 (153), p. 4.
9. NEGREI, I. *Ne vom pomeni în situația în care nu va avea cine să scrie Abecedarul*, În: Gazeta de Chișinău, Săptămânal independent, social-politic de atitudine, nr. 6, 13 martie 2020, p. 6.
10. EȚCO, D. *Călugărul legendă – Daniil Sihastrul (1)*. În: Moldova Suverană, Nr.88, 2.09.2020.
11. EȚCO, D. *Călugărul legendă – Daniil Sihastrul (2)* În: Moldova Suverană, Nr.89, 4.09.2020.
12. EȚCO, D. *Catedrala Mitropolitană-Biserica Mirăuți*. În: Moldova Suverană, Nr.90, 8.09.2020.
13. EȚCO, D. *Mănăstirea Ețcani, prima mănăstire de maici din istoria Moldovei (1)*. În: Moldova Suverană, Nr.91, 9.09.2020.
14. EȚCO, D. *Mănăstirea Ețcani, prima mănăstire de maici din istoria Moldovei (2)*. În: Moldova Suverană, Nr. 92, 11.09.2020.
15. EȚCO, D. *Mănăstirea Ețcani, prima mănăstire de maici din istoria Moldovei (3)*. În: Moldova Suverană, Nr. 93, 14.09.2020.
16. EȚCO, D. *Localitatea Baia și monumentele ei religioase (1)*. În: Moldova Suverană, Nr.94, 16.09.2020.
17. EȚCO, D. *Localitatea Baia și monumentele ei religioase (2)*. În: Moldova Suverană, Nr. 95, 18.09.2020.
18. EȚCO, D. *Expediția lui Ioan Albert în Moldova în anul 1497*. În: Moldova Suverană, Nr. 96, Nr. 21.09.2020.
19. EȚCO, D. *Edificiul unicat din centrul Chișinăului- Seminarul Teologic (1)*. În: Moldova Suverană, Nr. 97, 23.09.2020.
20. EȚCO, D. *Edificiul unicat din centrul Chișinăului- Seminarul Teologic (2)*. În: Moldova Suverană, Nr. 98, 25.09.2020.
21. EȚCO, D. *Seminarul din Chișinău în anul 1816*. În: Scara spre cer, Nr.9. septembrie 2020.
22. EȚCO, D. *Școli bisericești*. În: Scara spre cer, Nr.10,2 020.
23. EȚCO, D. *Mănăstirile Moldovei*. În: Scara spre cer, Nr.8 (116), p. 3, august 2020, PM22119.

Manuale/ dicționare/ lucrări didactice (naționale / internaționale):

1. POȘTARENCO, D. *Harta Moldovei a lui Dimitrie Cantemir*, Chișinău: Editura Lexon Prim, 2020, 16 p.; ISBN 978-9975-3435-6-5.
2. ФЕЛЯ, А., ДОЛГИЙ, А. *Гражданское воспитание V–VI классы. Гид по применению учебника*. Кишинэу: ÎS FER „Типография Centrală”, 2020. 132 p. ISBN 978-9975-151-07-8.
3. FELEA, А., DOLGHI А. *Istoria românilor și universală. Caiet pentru formarea competențelor*. Clasa a 6-a. Chișinău, 2020. 80 p. ISBN 978-9975-77-304-1.
4. FELEA, А., DOLGHI, А. *Istoria românilor și universală. Caiet pentru formarea competențelor*. Clasa a X-a. Chișinău, 2020. 96 p. ISBN 978-9975-77-305-8.

Înregistrarea prelegerilor// prezentărilor de carte pentru a fi difuzate youtube

Înregistrarea prelegerii pentru a fi difuzată pe canal youtube	1. Statutul politico-social și economic al nobilimii din Basarabia (1812-1873)”;	GHERASIM ,C.
	2. Impactul regimului de dominație țarist asupra mentalității nobilimii din Basarabia în secolul al XIX-lea	
	3. Reprezentări despre spațiu în mediul nobilimii din Basarabia”	
	4. Istoria formează adevărate personalități	
Înregistrarea prezentărilor de carte pentru a fi difuzată pe canal youtube;:	Valentin Tomuleț „Ținutul Hotin în surse statistice ruse în prima jumătate a secolului al XIX-lea”, Chișinău, 2020,	GHERASIM, C.
PROIECTUL „EDUCAȚIEI ONLINE” (MECC/ PRIMĂRIA MUN. CHIȘINĂU):		
Proiectul „Educație Online” (MECC/Primăria mun. Chișinău)	Suzeranitatea Otomană și formele ei”, pentru clasa a X-a, prezentat în cadrul proiectului „Educație Online”; (http://educatieonline.md/Video?class=10&discipline=13)	GHERASIM, C.
	Teritoriile românești aflate sub administrație directă otomană, pentru clasa a X-a, prezentat în cadrul proiectului „Educație Online”; (http://educatieonline.md/Video?class=10&discipline=13)	
	Reforma religioasă în Europa sec. al XVI-lea, pentru clasa a X-a, prezentat în cadrul proiectului „Educație Online”; (http://educatieonline.md/Video?class=10&discipline=13)	
	„Contrareforma în Europa în secolul al XVI-lea”, pentru clasa a X-a, prezentat în cadrul proiectului „Educație Online”; (http://educatieonline.md/Video?class=10&discipline=13)	
	Recenzarea suporturilor didactice elaborate de către profesori în cadrul proiectului „Educație Online” (ppt elaborate de către dna Nadia Cristea, Ana Bîtcă).	

Cursuri de formare continua

Organizarea cursurilor de Formarea continuu pentru grupuri de profesori de istorie din raioanele Telenești, Glodeni și municipiul Chișinău, 24 aprilie 2020, 30 aprilie 2020, 08 mai 2020, 22 mai 2020, 16 octombrie 2020; 23 octombrie 2020;	GHERASIM, C.	Diferite subiecte
Organizarea cursurilor de Formarea continuu pentru grupuri de învățători din raioanele Telenești, Glodeni și municipiul Chișinău, 15 mai 2020; 06 noiembrie 2020.	GHERASIM, C.	Metodologia de formare a competențelor specifice la Istoria românilor și universală în cl. IV-a

EVALUAREA MANUALELOR ȘCOLARE (MECC):

1.GHERASIM, C. *Membreu al grupului de lucru privind evaluarea manualului școlar la istoria românilor și universală*; clasa a XI-a (30 aprilie-20 mai 2020) (Ordinul nr. 420 din 29.04.2020 „Cu privire la instituirea Comisiilor de evaluare a manualelor școlare în învățământul general” MECC)

Delegat sau invitat la conferințe și congrese:

1.CONSTANTINOV, Valentin. Participarea la masa rotundă: *Rzeczpospolita și Moldova sec. XV-XVIII*. Paris, masa rotundă *Rzeczpospolita Polsko-Litewska – Księstwo Mołdawskie – Europa w XVI-XVIII wieku. Dorobek nauki i perspektywy badawcze (Recipospolita polono-lituaneană – Principatul Moldovei – Europa în sec. XVI-XVIII. Realizările științifice și perspectivele de cercetare)* de la Centrul Academiei Poloniei de la Paris (Franța) cu participarea istoricilor din Polonia, Franța și Moldova, 24 ianuarie 2020.

2.GHERASIM C. Stagiul de formarea: Predarea subiectelor controversate din istorie. Organizat de MECC în parteneriat cu Institutului Leipzig (Germania). 28 octombrie - 1 noiembrie 2020.

3. BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Conferința internațională “Dealing with the Trauma of an Undigested Past”, Ministerul Afacerilor Externe a Republicii Lituania, Vilnius, 5-6 martie 2020.

Participări la conferințe internaționale:

1.CERETEU, Igor. Participarea la conferința științifică on-line *Cartea românească în sec. XVII-XVIII*, organizată la 21.05.2020 de biblioteca Academiei Române. Comunicarea *Destinul bibliotecii mănăstirii Curchi*.

2.CERETEU Igor. Participare la Simpozionul științific internațional „Valori bibliofile” cu genericul: *Mănăstirile basarabene – centre de spiritualitate culturală*, Chișinău, Biblioteca Națională, 15 iunie 2020. Comunicarea: *Cartea românească și străină în mănăstirile din Basarabia: depozitare, circulație și valoare duhovnicească*.

3.CERETEU Igor, Facultatea de Istorie și Filozofie din cadrul Universității de Stat din Moldova, organizează în perioada 6-8 noiembrie 2020, a IV-a ediție a Conferinței științifice internaționale „*Latinitate, Romanitate, Românitate*”: Comunicarea: *Tiparul și cartea românească veche în sistemul de valori europene*.

4.CERETEU, Igor, Participare la conferința științifică internațională, cu genericul: *Istorie, politică și societate în Eurasia post-sovietică și în lume*. Organizată de Universitatea Liberă internațională din Moldova la 19 octombrie 2020. Comunicarea: *Cartea românească în Biblioteca Mănăstirii Noul Neamț (în baza cărților de inventar)*.

5.EȘANU, Andrei, EȘANU, Valentina, Participare la Simpozionul științific internațional „Valori bibliofile” cu genericul: *Mănăstirile basarabene – centre de spiritualitate culturală*, Chișinău, Biblioteca Națională, 15 iunie 2020. Comunicarea: *Activități spirituale la mănăstirea Căpriană (secolele XV-XIX)*.

6.MISCHEVCA, Vlad. Participarea la sărbătoarea Centenarului Institutului de Istorie, „George Barițiu” din Cluj-Napoca și la conferința internațională. *Istoria și scrisul istoric azi: opțiuni metodologice, paradigme, agendă*. Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române și Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 3-5 februarie 2020. Comunicarea: *Semnarea Tratatului de Pace ruso-turc de la 16/28 mai 1812: geopolitică și trafic de influență*.

7.MISCHEVCA, V. Facultatea de Istorie și Filozofie din cadrul Universității de Stat din Moldova, organizează în perioada 6-8 noiembrie 2020, a IV-a ediție a Conferinței științifice internaționale „*Latinitate, Romanitate, Românitate*”: Comunicarea, *Activitatea mitropolitului Grigore Irinupoleos în Basarabia (Γρηγοριος Μιτροπολιτης Ειρηνοπολεως και Βατοπαιδιου, 1764-1846)*.

8. CONSTANTINOV, V. Conferință științifică la Kamenet-Podolsk, 23 octombrie 2020. Comunicarea: Социум и война в Молдавском государстве во второй половине 16 и в 17 веке. (în colaborare cu Ion Mihalache).
- 9.FELEA, A. Conferința Științifică Internațională PATRIMONIUL CULTURAL: CERCETARE, VALORIFICARE, PROMOVARE (ediția a XII-a), 28-29 mai 2020. Comunicarea: Din istoria instituției căsătoriei în Țara Moldovei în secolul al XVII-lea începutul secolului al XIX-lea: condițiile de cununie.
- 10.FELEA, A. Conferința științifică internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei: ediția a 30-a, 29-30 octombrie 2020: Program. Rezumatele comunicărilor / comitetul de organizare: L. Zabolotnaia [et al.]. – Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2020. Comunicarea: Instituția căsătoriei în Țara Moldovei în sec. al XVII-lea - începutul sec. al XIX-lea: Sfânta Taină a Nunții în sursele istorice.
- 11.GUMENĂI, I. Conferința științifică internațională *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Cahul 5 iunie 2020, Comunicarea: Școlile parohiale evanghelic-luterane și locul acestora în legătura colonie-metropolă.
12. GUMENĂI, I. Conferința științifică internațională *PONTICA* Muzeul Național de Istorie și Arheologie, ediția 53. Constanța 15-16 octombrie 2020. Comunicare: Majoritatea ortodoxă și minoritățile religioase din Basarabia în politica confesională a Imperiului Rus (1812-1856)
13. GUMENĂI, I. Conferința științifică internațională *History, spirituality, culture. Dialogue and interactivity*, Galați, 29-30 octombrie 2020. Comunicare: The Diocese of Chisinau and Hotin from the Romanian diocese to the Romanian-Russian diocese (1812-1858).
14. GUMENĂI, I. Facultatea de Istorie și Filozofie din cadrul Universității de Stat din Moldova, organizează în perioada 6-8 noiembrie 2020, a IV-a ediție a Conferinței științifice internaționale „*Latinitate, Romanitate, Românită*”: Comunicarea: Dimitrie Sulima și politica sa în eparhia Chișinăului și Hotinului între rusificare și tradiționalismul autohton.
15. GHERASIM, C. *International Conference History, Spirituality, Culture. Dialogue and Interactivity*. 6th Edition. "Dunarea de Jos" University of Galati, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology. Comunicare: The nationality principle from the bassarabian nobility's point of view.
16. GHERASIM, C. *Conferința științifică internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei*: ediția a 30-a, 29-30 octombrie 2020. Călătoriile – parte componentă a modelelor cotidiene ale nobilimii basarabene (1812-1914)
17. GHERASIM, C. Facultatea de Istorie și Filozofie din cadrul Universității de Stat din Moldova, organizează în perioada 6-8 noiembrie 2020, a IV-a ediție a Conferinței științifice internaționale „*Latinitate, Romanitate, Românită*”: Comunicarea: Principiul naționalităților în viziunea nobilimii basarabene (Studiu de caz: Pavel Șt. Leonard „Călătoria prin Europa a vestitului principiul al naționalităților”, Leipzig, 1867).
18. GHERASIM, C. Biblioteca Publică Târgoviște, Săptămâna Științei 2020, ziua III-a „ÎN CĂUTAREA ... MĂȘTII PIERDUTE”. Comunicare: Din istoria teatrului.
19. NEGREI, I. *Simpozion Național Alexandru Ion Cuza – 200 de ani de la naștere*, 20 martie 2020, Bârlad, România. Comunicare: Declarația de la Chișinău a unui grup de intelectuali din toate țările române.
20. TOMULEȚ, V. *Conferința științifică internațională „Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației”*, Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul, 5 iunie 2020. Comunicare: Recensământul fiscal din 1835 – sursă importantă în studierea stărilor sociale privilegiate din Basarabia (exemplul boiernașilor).
21. TOMULEȚ, V. *International conference history, spirituality, culture. Dialogue and interactivity*. 6 th Edition. Organized BY „Dunărea de Jos” University of Galati, Romania

Faculty of History, Philosophy and Theology, 2020. Comunicare: Privileged status in Bessarabia reflected in the fiscal census of 1835.

22. TOMULEȚ, V. *XIV міжнародна наукова конференція Історія торгівлі, податків та мита*. 22-23 жовтня 2020. Comunicare: Украинские и российские купцы и товары на Дмитриевскую ярмарку Кишинева в 30-ые гг. XIX века.

23. TOMULEȚ, V. Facultatea de Istorie și Filozofie din cadrul Universității de Stat din Moldova, organizează în perioada 6-8 noiembrie 2020, a IV-a ediție a Conferinței științifice internaționale „*Latinitate, Romanitate, Românitate*”: Comunicarea: Statutul de privilegiat în Basarabia reflectat în recensământul fiscal din 1835.

24. UNGUREANU, C. *Conferința științifică internațională „Bucovina – identitate și transformare”*, desfășurată online la Institutul Bucovina din Rădăuți, la 15-16 octombrie 2020. Comunicare: Procese migraționiste în Bucovina și Basarabia (până la mijlocul sec. al XIX-lea).

25. BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Conferința științifică internațională ONLINE „*Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*” ediția a II-a dedicată zilelor europene ale patrimoniului Chișinău, 22-23 septembrie 2020. Comunicare: *Memoria victimelor regimului totalitar-comunist în politicile administrației separatiste de la Tiraspol (1990–2019)*.

26. BURLACU, Valentin. Simpozionul științific internațional „*Educația în spiritul valorilor naționale și universale din perspectiva dialogului pedagogic*” din 27-28 martie 2020. Organizator Catedra de Istorie și Geografie, UPS „I. Creangă” din Chișinău. Comunicare: „*Politica lingvistică în RASSM: tentative de instituționalizare a unei „limbi moldovenești”*”.

27. BURLACU, Valentin. Conferința științifică internațională „*Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*” din 8-9 octombrie 2020. UPS „I. Creangă” din Chișinău la 80 de ani de la fondare. Comunicare „*Formarea RASSM: context intern și extern*”.

28. BURLACU, Valentin. Conferința științifică internațională „*Valorificarea patrimoniului etnocultural în cercetare și educație*” organizată de Institutul Patrimoniului Cultural în colaborare cu Facultatea de Istorie și Filosofie a USM și Facultatea de Filologie și Istorie a UPS „Ion Creangă”. Comunicarea pe tema: „*Politica etnoculturală în RASSM (1924-1940)*”, Chișinău, 24 noiembrie 2020.

29. FUȘTEI, Nicolae. Conferința științifică internațională a Muzeului Național de Istorie a Moldovei: ediția a 30-a, 29-30 octombrie 2020. Comunicare: *Folosirea serviciilor speciale sovietice în lupta cu religia, comunicare prezentată la*.

30. UNGUREANU, Constantin. Simpozion științific: Bucovina file de istorie, organizat de Muzeul Bicovinei (Suceava) la 27 noiembrie 2020. Ediția a XXII-a Comunicarea: *Germanii din Bucovina și Basarabia (secolul al XIX-lea – începutul secolului XX)*

Participări la conferințe naționale:

1. CERETEU Igor, Conferința științifică în memoria academicianului Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere): 24 septembrie 2020, în sala de conferințe a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, s-a desfășurat Conferința științifică „*Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman*”. Evenimentul e prilejuit de împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Iustin Frățiman (1870-1927) – savant basarabean, pedagog și publicist, militant pentru drepturile românilor dintre Prut și Nistru, membru al Academiei Române. <http://www.muzeu.md/2020/09/04/conferinta-stiintifica/>. Comunicarea: *Cartea și tiparul în preocupările înaintașilor culturii românești din perioada interbelică*.

2. CERETEU, Igor. Simpozion științific: *Satul Budești: o privire din prezent în trecut și viitor*, organizat de Primăria comunei Budești, municipiul Chișinău la 18 septembrie 2020. Comunicarea: Patrimoniul de carte veche a bisericii din satul Budești (în colaborare cu Ion Negrei).

3. MISCHEVCA, Vlad. Conferința științifică în memoria academicianului Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere): 24 septembrie 2020, în sala de conferințe a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, s-a desfășurat Conferința științifică „Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman”. Evenimentul e prilejuit de împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Iustin Frățiman (1870-1927) – savant basarabean, pedagog și publicist, militant pentru drepturile românilor dintre Prut și Nistru, membru al Academiei Române. <http://www.muzeu.md/2020/09/04/conferinta-stiintifica/>
4. FELEA, A. Simpozionul Național de Etnologie: *Tradiții și procese entice*. Ediția I. 6 octombrie 2020. Chișinău, Institutului Patrimoniului Cultural. Comunicarea: Tradițiile încheierii căsătoriei la ortodocșii din Țara Moldovei în sursele sec. XVII - înc. sec. al XIX-lea.
5. CONSTANTINOV, V. Simpozion științific: *Satul Budești: o privire din prezent în trecut și viitor*, organizat de Primăria comunei Budești, municipiul Chișinău la 18 septembrie 2020. Comunicarea: Cartea domnească din 2 iulie 1455 și problema primei mențiuni documentare a localității Budești, Budești 18 septembrie 2020.
6. GUMENĂI, I. Conferința științifică în memoria academicianului Iustin Frățiman (150 de ani de la naștere): 24 septembrie 2020, în sala de conferințe a Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, s-a desfășurat Conferința științifică „Istorie, etnografie și spiritualitate în viziunea personalităților basarabene din a doua jum. a sec. al XIX-lea – prima jum. a sec. al XX-lea. In memoriam academician Iustin Frățiman”. Evenimentul e prilejuit de împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Iustin Frățiman (1870-1927) – savant basarabean, pedagog și publicist, militant pentru drepturile românilor dintre Prut și Nistru, membru al Academiei Române. <http://www.muzeu.md/2020/09/04/conferinta-stiintifica/>. Comunicarea: Istoriografia și istoria starețului Paisie Velicikovski în lucrarea lui Andronic Popovici „Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu”.
7. GUMENĂI, I. Conferința științifică anuală. *Perspective contemporane în etnologie, muzeologie și științe ale naturii*, Chișinău, 23 octombrie 2020. Comunicare: Portretul istorico-antropologic al armenilor din Basarabia în anii 1918-1919.
8. NEGREI I. Conferință științifică inter-universitare on-line *30 de ani de la proclamarea Suveranității RSS Moldova*. Universitatea de Stat din Moldova, Centrul de Excelență Institutul de Istorie Socială ProMemoria. 23 iunie 2020. Comunicare: 1917-1918: o primă experiență de exercitare a suveranității și independenței în spațiul basarabean.
9. NEGREI I. Conferința științifică „100 de ani de la semnarea Tratatului de la Paris privind recunoașterea suveranității României asupra Basarabiei” Institutul de Istorie. 28 octombrie 2020. Comunicare: Participarea basarabenilor la primele alegeri parlamentare în cadrul României întregite (noiembrie 1919).
10. NEGREI, I. *Manifestare comemorativă dedicată împlinirii a 175 ani de la nașterea Marelui Mecenat a românilor Vasile Stroescu*. Organizatori – Episcopia de Bălți a Mitropoliei Basarabiei și Consulatul României de la Bălți. 11 noiembrie 2020, Comunicare: Stroeștii – o dinastie filantropică.
11. NEGREI, I. Conferință științifică *Personalități basarabene și gestul caritabil. Contribuții. (secolul al XIX-lea – prima jumătate a secolului al XX-lea)*. 12 noiembrie 2020, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău. Comunicare: Oameni mari ai neamului: Vasile Stroescu (1845-1926).
12. NEGRU, Gh. „100 de ani de la semnarea Tratatului de la Paris privind recunoașterea suveranității României asupra Basarabiei”, Chișinău, 28 octombrie 2020, Institutul de Istorie al MECC. Comunicare: Activitatea lui Ioan Pelivan la Conferința de pace de la Paris.

13. POȘTARENȚU, Dinu. Simpozionului „Mănăstirile basarabene – centre de spiritualitate culturală”, Chișinău, Biblioteca Națională, 15 iunie 2020. Comunicare: Mănăstirile basarabene din perioada țaristă – centre de rusificare.

14. SCLIFOS, E.T. Conferința științifică „100 de ani de la semnarea Tratatului de la Paris privind recunoașterea suveranității României asupra Basarabiei” (Chișinău, 28 octombrie 2020). Comunicare: Franța și chestiunea Basarabiei la Conferința de Pace de la Paris (1919-1920).

15. BÎRLĂDEANU, Virgiliu. Conferința științifică internațională „Traume istorice și memorii concurențiale în politicile comemorative post-totalitare: probleme și perspective de cercetare”, 29-30 octombrie, 2020, Comunicarea: *Traume istorice și politici ale memoriei privind cel de-al Doilea Război Mondial și regimul totalitar-comunist: recomandări pentru societatea civilă, probleme și perspective de cercetare în Republica Moldova.*

16. BURLACU, Valentin. Conferința științifică „100 de ani de la semnarea Tratatului de la Paris din 28 octombrie 1920 despre recunoașterea suveranității României asupra Basarabiei”, 28 octombrie 2020, Institutul de Istorie din Chișinău. Comunicare: „Specificul

Emisiuni Radio TV:

1. CERETEU, Igor. La 10. 02.2020 am participat la emisiunea Istoria la pachet postul Radio Chișinău, moderată de dl. Dr. hab. Gheorghe Cojocaru, în cadrul căreia a fost abordată problematica referitoare la cartea românească veche și tipar, pe marginea monografiei subsemnatului.

2. CERETEU, Igor. Moldova9: http://moldova9.com/au-fost-lansate-doua-volume-din-seria-basarabica-repunerea-in-valoare-a-primelor-manuscrise-din-spatiul-basarabean/?fbclid=IwAR3VqUoBk2sx_ApdiZ7PiizIO6p7HXGaRCRKPfsaf6DYPyBuGjKium6UsJU

3. CERETEU, Igor. TVRMoldova: http://tvrmdoia.md/cultura/doua-volume-despre-carta-romaneasca-veche-si-rara-au-fost-lansate-la-chisinau/?fbclid=IwAR1gvb4k4fFazrWRBvE8fR5u4wxbyU025bsLWNRnUpiD4-9Iv9B_wGkPBA

4. CERETEU, Igor. Marketing și Comunicare Socioculturală – Biblioteca Națională: <https://www.facebook.com/marketingbnrm/posts/1301119036752246>

5. CERETEU, Igor. TRMoldova: http://www.trm.md/ro/cultura/doua-volume-despre-carta-romaneasca-lansate-la-biblioteca-nationala?fbclid=IwAR1dc4pm0DHH83g6FxxkbGUrbRJ-KML_tAzfNJf03PSe_JcGo_DGYtOLZzI

6. CERETEU, Igor. RadioChișinău: <https://radiochisinau.md/-basarabica-lansarea-a-doua-volume-despre-carta-romaneasca-din-secolele-xivxix---104380.html?fbclid=IwAR0J4VHtXCmSD1HD1Ly97b4m3Jsio2Omx51Q0EA-ZMuqV1MaECeEZVL5SjY>

7. CERETEU, Igor. RadioChișinău, Emisiunea Matinal Diminescu cu Alina Rșus, 20 iunie 2020. Tema interviului: Patrimoniul de carte veche din Republica Moldova: valoare, depozitare, cadru legislativ.

8. EȘANU, Andrei. Emisiune despre cartea veche: Moldova9: http://moldova9.com/au-fost-lansate-doua-volume-din-seria-basarabica-repunerea-in-valoare-a-primelor-manuscrise-din-spatiul-basarabean/?fbclid=IwAR3VqUoBk2sx_ApdiZ7PiizIO6p7HXGaRCRKPfsaf6DYPyBuGjKium6UsJU

9. EȘANU, Andrei. Emisiune despre cartea veche: TVRMoldova: http://tvrmdoia.md/cultura/doua-volume-despre-carta-romaneasca-veche-si-rara-au-fost-lansate-la-chisinau/?fbclid=IwAR1gvb4k4fFazrWRBvE8fR5u4wxbyU025bsLWNRnUpiD4-9Iv9B_wGkPBA

- 10.EȘANU, Andrei. Emisiune despre cartea veche: Marketing și Comunicare Socioculturală – Biblioteca Națională: <https://www.facebook.com/marketingbnrm/posts/1301119036752246>
- 11.EȘANU, Andrei. Emisiune despre cartea veche: TRMoldova: http://www.trm.md/ro/cultura/doua-volume-despre-cartea-romaneasca-lansate-la-biblioteca-nationala?fbclid=IwAR1dc4pm0DHH83g6FxxkbGUrbRJ-KML_tAzfNJf03PSe_JcGo_DGYtOLZzI
- 12.EȘANU, Andrei. Emisiune despre cartea veche: RadioChișinău: <https://radiochisinau.md/-basarabica-lansarea-a-doua-volume-despre-cartea-romaneasca-din-secolele-xivxix---104380.html?fbclid=IwAR0J4VHtXCmSD1HD1Ly97b4m3Jsio2Omx51Q0EA-ZMuqV1MaECeEZVL5SjY>
- 13.EȘANU, Andrei la Radio Moldova, cu Emilia Ghețu, 16 august 2020.
- 14.EȘANU, Andrei la Europa Liberă cu Valentina Ursu, 6 august 2020.
- 15.EȘANU, Andrei. Interviu pentru filmul la Noaptea cercetătorilor, 27 noiembrie 2020.
- 16.CERETEU, Igor. Interviu pentru filmul la Noaptea cercetătorilor, 27 noiembrie 2020.
- 17.GHERASIM, C. Participarea la Live cu Gh. Budeanu, Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hajdeu”, 5 iunie 2020.
- 18.GHERASIM, C. Participarea la Live cu Dumitru Crudu, Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hajdeu”, 16 iunie 2020.
- 19.GHERASIM, C. Emisiunea „Matinalii” la TVR, 1 mai 2020.
- 20.GHERASIM, C. Noaptea Cercetătorilor Europeni (interviu). 27 noiembrie 2020.
- 21.EMILCIUC, A. Eugenia Tofan, Site-ul Academiei de Științe a Moldovei. Tinerii cercetători în așteptarea celei de-a VII-a ediții a evenimentului Noaptea Cercetătorilor Europeni. Cum îl marcăm pe timp de pandemie? <https://asm.md/index.php/tinerii-cercetatori-asteptarea-celei-de-vii-editii-evenimentului-noaptea-cercetatorilor-europeni-0>
- 22.NEGREI, I. Radio România, Chișinău, redactor Alina Rusu, 27 martie 2020. Interviu cu prilejul împlinirii a 102 ani de la Unirea Basarabiei cu România
- 23.NEGREI, I. Radio România, Chișinău. 26 august 2020, Interviu cu prilejul Sărbătorii Naționale Ziua Independenței.
- 24.NEGREI, I. Radio Național Moldova. 13 noiembrie 2020. Interviu cu prilejul comemorării lui Gheorghe Ghimpu, fruntaș al Mșcării de Eliberare din Basarabia.
- 25.NEGRU, Gh. TVR Moldova, Punctul pe Azi, moderator Vasile Munteanu, 24 ianuarie 2020. Unirea Principatelor Române la 24 ianuarie 1859
- 26.NEGRU, Gh. TVR Moldova, moderator Elena Guțu, 23 iunie 2020. Problema Basarabiei în cadrul relațiilor diplomatice sovieto-române.
- 27.SCLIFOS, E. Radio Chișinău, emisiunea „Istoria la pachet”, moderată de Gheorghe Cojocaru, ianuarie 2020. Mica Unire de la 1859.
- 28.UNGUREANU, C., POȘTARENCO, D. Radio Chișinău, emisiunea „Istoria la pachet”, moderată de Gheorghe Cojocaru, februarie 2020. Basarabia în timpul Primului Război Mondial.
- 29.CERETEU, Igor. Lansare de carte la Biblioteca Națională a Republicii Moldova. 19 noiembrie 2020 Igor Cereteu, Octavian Moșin. Biblioteca mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise, Chișinău: Ed. Lexon Prim, 2020, 200 p. Radio Moldova, interviu; vezi și: <https://www.facebook.com/BibliotecaNationala/>

Participări la expoziții, work-shop-uri, târguri, mese rotunde, cursuri, alte activități

- 1.CONSTANTINOV, Valentin. Elaborarea Avizului la teza de doctor Vasile Crețu, Evoluția învățământului primar și secundar în Basarabia în anii 1918-1940. 611.02. Istoria românilor (pe perioade), susținerea pe 16.I.2020.
- 2.MISCHEVCA, Vlad. Membru al Comisiei Naționale de Heraldică (din 1995).

- 3.CERETEU, Igor. Titularul cursului: *Guvernare și Relații internaționale în Europa și America în Evul Mediu*. Facultatea Relații Internaționale și Jurnalism, Universitatea Liberă Internațională din Moldova.
- 4.TABUNCIC, Sergiu. La indicația Administrației Institutului am redactat răspuns la scrisoarea „Uniunii Compatrioților Ruși” din Republica Moldova nr. 14 din 25.02.2020, care solicită o notă informativă despre Sfinții Chiril și Metodie în contextul interesului manifestat pentru edificarea la Chișinău a unui monument al acestor personalități culturale ale Europei medievale.
- 5.FELEA, A. Responsabilă de Rubrica HISTORIA EST MAGISTRA VITAE, Revista NOI, „ISSN 1857-0798
- 6.MISCHEVCA, V. A participat la evenimentul organizat în incinta Muzeului de Istorie a Moldovei la 20.10.2020: Istoricul și jurnalistul Ion Mischevca și-a lansat la Chișinău cartea „Manifest pentru Unire, un antidot la neomarxism și progresism”, cu o prefață de academicianul Ioan Aurel Pop.
- https://www.activenews.ro/stiri/Istoricul-si-jurnalistul-Ion-Mischevca-si-a-lansat-la-Chisinau-carta-Manifest-pentru-Unire-un-antidot-la-neomarxism-si-progresism-163220?fbclid=IwAR1o-C3S_xihZNtPtTCAIuCgqnLaZq3n-e-GRivV0foU6R-Z6K3lqsDXsT4
- <https://www.ziarulnational.md/manifest-pentru-unire-o-carte-lansata-la-chisinau-de-catre-istoricul-si-jurnalistul-ion-mischevca/?fbclid=IwAR0ayXrvN22WbUcEJyd0FIIOgwwrJITGH-b5w-g7STpZhP-KRx0emiSl31Y>
- 7.CERETEU, Igor. Responsabil pentru organizarea evenimentului la AȘM *Noaptea cercetătorului 2020* din partea Institutului de Istorie.
- 8.CERETEU, Igor. Responsabil pentru organizarea evenimentului la MECC *Noaptea cercetătorului 2020* din partea Institutului de Istorie.
- 9.CERETEU, Igor. Lansarea cărții: Biblioteca mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrite. Chișinău: Ed.Lexon-Prim. Evenimentul a avut loc la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la 20.11.2020.
- 10.MISCHEVCA, Vlad. A elaborat posterul cu stema Institutului de Istorie pentru evenimentul *Noaptea Cercetătorului-2020*.
- 11.NEGREI, I. Ianuarie 2020. Elaborarea Notei informative *Regina Maria a României (1875-1938)*, la solicitarea AO Monumentum, pentru edificarea la Chișinău a unei statui în cinstea Reginei Maria.
- 12.NEGREI, I. 12-17 februarie 2020. Elaborarea Notei informative *Majadahonda. Organizația antisovietică a tineretului studios din județul Orhei (1940-1941)*, la solicitarea AO Monumentum, pentru edificarea unei statui în memoria martirilor eroi.
- 13.NEGREI, I. Iulie 2020. Elaborarea Notei informative *Coloana Cerului*, la solicitarea AO Monumentum, pentru edificarea unui monument în memoria eroilor martiri.
- 14.NEGREI, I. Iulie 2020. Elaborarea Notei informative *Turnul Dezrobirii*, la solicitarea AO Monumentum, pentru refacerea monumentului distrus de autoritățile sovietice, în 1944.
- 15.MISCHEVCA, Vlad. Participarea la masa rotundă: Moldova și redimensionarea Europei în secolele XVII-XVIII, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 1 aprilie 2020. Comunicarea: Balanța geopolitică în 1791 și poziția internațională a Principatului Moldovei în Europa
16. DRAGNEV, Demir. Participarea la masa rotundă: Moldova și redimensionarea Europei în secolele XVII-XVIII, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 1 aprilie 2020. Comunicarea: Impactul redimensionării Europei asupra evoluției social-economice a Țării Moldovei la începutul secolului al XVIII-lea
- 17.CERETEU, Igor. Participarea la masa rotundă: Al.I.Cuza – 200 de ani de la naștere. Epoca și omul, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 1 aprilie 2020. Comunicarea: Efectele redimensionării Europei asupra culturii din Țara Moldovei în a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

18.NEGRU, Gheorghe. Participarea la masa rotundă: Moldova și redimensionarea Europei în secolele XVII-XVIII, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 19 mai 2020. Comunicarea: Alexandru Ioan Cuza, unirea Principatelor Române și Basarabia.

19.GHERASIM, Cristina. Participarea la masa rotundă: Moldova și redimensionarea Europei în secolele XVII-XVIII, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 19 mai 2020. Comunicarea: Al. I. Cuza și legăturile sale cu nobilimea din Basarabia.

20.GUMENĂI, Ion. Participarea la masa rotundă: Moldova și redimensionarea Europei în secolele XVII-XVIII, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 19 mai 2020. Comunicarea: Portretul lui Al.I. Cuza în opera arhimandritului Andronic Popovici. Problema bisericii.

21.NEGREI, Ion. Participarea la masa rotundă: Moldova și redimensionarea Europei în secolele XVII-XVIII, organizată de Institutul de Istorie al MECC la 19 mai 2020. Comunicarea: Cronica zilei de 24 ianuarie 1918, la Chișinău.

8. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală:

1.EȘANU, Andrei, EȘANU, Valentina. *Cantemiriana. Noi contribuții*, Chișinău: Ed. LEXON-Prim, 2020, 172 p. (sub tipar)

2. GUMENĂI, I. *Andronic Popovici Arhimandrit. Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu* editor Ion Gumenăi, Chișinău, Lexon Prim, 2020, vol. 3-4, 320 p. ISBN 978-9975-3334-1-2.

3.UNGUREANU, Constantin. *Populația Bucovinei și Basarabiei sub stăpâniri străine (1774/1812 - 1918)*, Suceava: Editura Karl A.Romstorfer, 2020, 588 p. (576 pagini text și 12 hărți). ISBN 978-606-8698-42-7.

4.CERETEU Igor, MOȘIN, Octavian. *Biblioteca mănăstirii Japca. Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise*, Chișinău: Ed. LEXON-Prim, 2020, 200 p. ISBN 978-9975-3454-8-4.Înstituțiile care au acordat OPI este Casa Națională a Cărții și editura responsabilă de editarea lucrării.

9. Materializarea rezultatelor obținute. Rezultatele obținute în cadrul proiectului în această etapă de realizare au fost materializate în publicații științifice, apărute în Republica Moldova, România, Polonia, Ucraina, Georgia. Au fost redactate și publicate materiale didactice (manuale, ghiduri, hărți) pentru învățământul preuniversitar (nivelul gimnazial și liceal) din Republica Moldova. Aceste rezultate materializate contribuie la o mai bună cunoaștere în societate a trecutului nostru. Istoricii din cadrul proiectului participă la simpozioane și conferințe științifice, emisiuni Radio/TV, work-shop-uri, târguri, expoziții, în care sunt explicate unele probleme istorice controversate din istoria noastră. Materialele didactice elaborate și publicate sunt de mare ajutor în pentru elevi, hărțile și materialul ilustrativ contribuie la o mai bună înțelegere a fenomenelor și evenimentelor istorice.

10. Dificultățile în realizarea proiectului: În condițiile situației pandemice au apărut probleme legate de deplasarea cercetătorilor în delegații de cercetare în arhive și biblioteci de peste hotare (România, Rusia, Ucraina). Această situație a îngreunat mult accesul la fondurile de documente din Arhiva Națională a Republicii Moldova, fapt care a dus la o scădere a randamentului de cercetare, dat fiind accesul limitat și de durată la sursele documentare. De asemenea, bugetul prevăzut pentru asemenea lucrări de anvergură este insuficient. Sunt prevăzute mijloace financiare limitate pentru publicarea lucrărilor din cadrul proiectului. Este nevoie de atras istorici din România pentru schimb de experiență și idei, ori resursele financiare în această privință sunt insuficiente. De asemenea, sunt necesare resurse financiare suplimentare pentru a permite publicarea monografiilor elaborate de către executanții proiectului în această perioadă. Resursele

tehnice pentru realizarea proiectului sunt învechite și depășite, ori în devizul de cheltuieli a proiectului nu sunt prevăzute mijloace financiare pentru procurarea lor.

11. Concluzii

În limba română:

În cadrul primei etape de desfășurare a proiectului a fost atins scopul propus și au fost realizate toate obiectivele trasate la începutul anului 2020 în planurile individuale ale cercetătorilor. Astfel, s-au cercetat sursele și literatura de specialitate pentru sinteza academică. S-au elaborat planurile-prospect al volumelor de sinteză academică. În urma eforturilor depuse pe parcursul acestui an au fost redactate 62 de paragrafe. Au fost publicate două monografii și un supliment la volumul de sinteză în cadrul proiectului. De asemenea, s-au redactat și publicat: capitole în monografii și culegeri internaționale (3), articole în reviste cu factor de impact (2), articole în culegeri internaționale (7), articole în culegeri naționale (26), publicații științifice în culegeri naționale, categoria B (18), articole în alte reviste naționale (11), publicații științifice în reviste internaționale (6), rezumate ale comunicărilor la conferințe internaționale (1), rezumate la conferințe naționale (14), lucrări științifico-populare (23), manuale/lucrări didactice (4), înregistrarea prelegerilor (9 teme), cursuri de formare continuă (2), evaluarea manualelor (1). Diseminarea cercetărilor din cadrul proiectului s-au manifestat prin: participări la conferințe internaționale (29), participări la conferințe naționale (16), delegat sau invitat la conferințe și congrese (3), participări la emisiuni Radio/TV (29), participări la expoziții, târguri, work-shopuri, cursuri, alte activități (21).

În limba engleză:

During the first stage of the project, the proposed goal was reached and all the objectives set at the beginning of 2020 in the individual plans of the researchers were achieved. Thus, the sources and the specialized literature for the academic synthesis were researched. The prospectus plans of the volumes of academic synthesis were elaborated. Following the efforts made during this year, 62 paragraphs were drafted. Two monographs and a supplement to the synthesis volume were published within the project. Also were edited and published: chapters in international monographs and collections (3), articles in journals with an impact factor (2), articles in international collections (7), articles in national collections (26), scientific publications in national journals, category B (18), articles in other national journals (11), scientific publications in international journals (6), abstracts of papers at international conferences (1), abstracts at national conferences (14), popularization scientific papers (23), textbooks / teaching works (4), recording lectures (9 topics), continuing education courses (2), textbook evaluation (1). Dissemination of research within the project was accomplished by: participation in international conferences (29), participation in national conferences (16), delegate or guest at conferences and congresses (3), participation in Radio / TV shows (29), participation in exhibitions, fairs, workshops, courses, and other activities (21).

Conducătorul de proiect _____ / CERETEU Igor

Data: 27.11.2020

LȘ

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
nr. 135/1 - PS**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.36

Cheltuieli, mii lei						
Denumirea	Cod		Anul de gestiune			
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat	Executat	Sold
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180			1855.6	1605.3	250.3
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100			426.7	369.1	57.7
Prime de asigurare obligatorie de asistenta medicală achitate de angajator și angajați pe teritoriul țării	212210			83.5	72.2	11.3
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720			15.0	0.00	15.0
Servicii editoriale	222910			84.3	16.9	67.4
Indemnizații pt incapacitatea temporară de munca	273500			10.6	2.6	7.9
Total				2475.7	2066.1	409.6

Conducătorul organizației _____

COJOCARU Gheorghe

Contabil șef _____

DRĂGUȚAN Galina

Conducătorul de proiect _____

CERETEU Igor

Data: 27.11.2020

LS

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.36

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Cereteu Igor	1968	Doctor habilitat	1	03.01.2020	
2.	Eșanu Andrei	1948	Doctor habilitat, academician	0,5	03.01.2020	
3.	Dragnev Demir	1936	Doctor habilitat, academician	0,5	03.01.2020	
4.	Chirtoagă Ion	1945	Doctor habilitat	0,5	03.01.2020	
5.	Constantinov Valentin	1971	Doctor habilitat	1	03.01.2020	
6.	Eșanu Valentina	1960	Doctor	0,5	03.01.2020	
7.	Mischevca Vladimir	1963	Doctor	1	03.01.2020	
8.	Felea Alina	1975	Doctor	1	03.01.2020	
9.	Bacalov Sergiu	1980	Doctor	1	03.01.2020	
10.	Ciobanu Tudor	1975	-	1	03.01.2020	
11.	Cernenchi Eugeniu	1975	-	1	03.01.2020	
12.	Svetlicinîi Larisa	1949	-	0,25	03.01.2020	
13.	Tabuncic Serghei	1970	Doctor	1	03.01.2020	
14.	Ungureanu Constantin	1968	Doctor habilitat	1	03.01.2020	
15.	Gumenii Ion	1972	Doctor habilitat	1	03.01.2020	
16.	Negru Gheorghe	1955	Doctor	0,5	03.01.2020	
17.	Poștarencu Dinu	1952	Doctor	0,5	03.01.2020	
18.	Emilciuc Andrei	1982	Doctor	1	03.01.2020	
19.	Ețco Diana	1975	Doctor	1	03.01.2020	
20.	Negrei Ion	1958	-	1	03.01.2020	
21.	Sclifos Eugen-Tudor	1990	Doctor	1	03.01.2020	
22.	Gherasim Cristina	1989	Doctor	1	03.01.2020	
23.	Chiosa Igor	1989	-	1	03.01.2020	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	13,04 %
--	---------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2020					
Nr.	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Cereteu Igor	1968	Doctor habilitat	0,25	03.01.2020
2.	Felea Alina	1975	Doctor	0,5	03.01.2020
3.	Ciobanu Tudor	1975	-	0,5	01.03.2020
4.	Tabuncic Serghei	1970	Doctor	0,5	03.01.2020
5.	Ungureanu Constantin	1968	Doctor habilitat	0,5	03.01.2020
6.	Chiosa Igor	1989	-	0,25	03.01.2020
1.	Bîrlădeanu Virgiliu	1968	Doctor	0,25	03.01.2020
2.	Șișcanu Ion	1951	Doctor habilitat	0,25	03.01.2020
3.	Agachi Alexei	1941	Doctor habilitat	0,25	03.01.2020
4.	Fuștei Nicolae	1950	Doctor	0,25	03.01.2020
5.	Mafteuță Natalia	1975	-	0,25	03.01.2020
6.	Tăriță Marius	1981	Doctor	0,5	03.01.2020
7.	Țurcanu Mihai	1989	Doctor	0,5	03.01.2020
8.	Negru Elena	1965	Doctor	0,25	01.08.2020
9.	Țîbulac-Ciobanu Mariana	1982	Doctor	0,25	01.08.2020
10.	Burlacu Valentin	1959	Doctor	0,75	01.10.2020

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	10 %
---	------

Conducătorul organizației _____ COJOCARU Gheorghe

Contabil șef _____ DRĂGUȚAN Galina

Conducătorul de proiect _____ CERETEU Igor

Data: 27.11.2020

LȘ

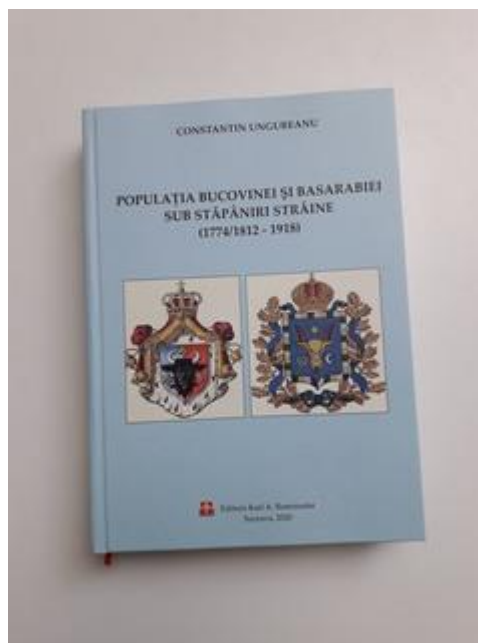

**Lista manifestărilor științifice realizate în cadrul Institutului de Istorie, MECC
pe parcursul anului 2020**

Nr.	Manifestări științifice	Denumirea	Data desfășurării	Locul, (adresa)	Persoana responsabilă/ informații de contact	Nr. participanți	Nr. țărilor participante	Publicarea materiilor științifice
1	Masă rotundă	„Moldova și redimensionarea Europei în sec. XVII-XVIII”	5 iunie 2020	Institutul de Istorie, str. 31 August 82	Dr.hab. Igor Cereteu	15	1	-
2	Masă rotundă	„Al.I.Cuza - 200 ani de la naștere. Epoca și omul”	1 aprilie 2020	Institutul de Istorie, str. 31 August 82	Dr.hab. Ion Gumenai	17	1	-
3.	Lansare de carte	Igor Cereteu, <i>Cartea românească veche în Basarabia: istorie, circulație și valoare documentară.</i> Editura Academiei Române. Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila, 2019.	27 februarie 2020	Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Institutul de Istorie	Elena Pintilei, Igor Cereteu	55	2	-
4	Lansare	Andrei Eșanu, Valentina	27 februarie	Biblioteca Națională a	Elena	55	2	-

	de carte	Eșanu, <i>Lumina cărții la români</i> , Editura Academiei Române. Editura Istros a Muzeului Brăilei, Brăila, 2018.	rie 2020	Republicii Moldova, Institutul de Istorie	Pintilei, acad.Andre i Eșanu			
5.	Lansare de carte	Igor Cereteu, Octavian Moșin, Biblioteca mănăstirii Japca, <i>Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise</i> , Chișinău, Editura Lexon-Prim, 2020.	19 noiemb rie 2020	Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Institutul de Istorie	Elena Pintilei, Eduard Potângă, Igor Cereteu, pr. Octavian Moșin	45	1	-

Cărți publicate în cadrul proiectului

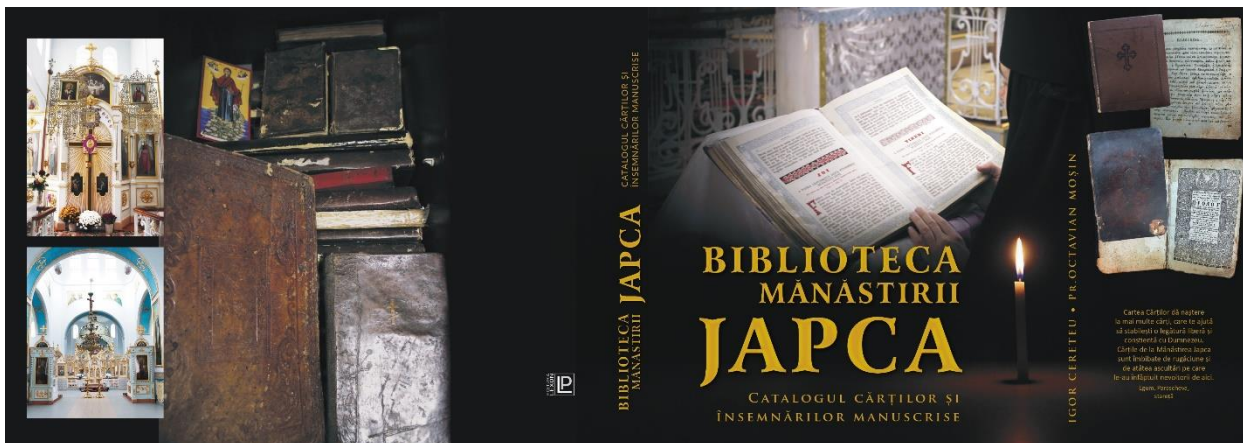

CONSTANTIN UNGUREANU, *Populația Bucovinei și Basarabiei sub stăpâniri străine (1774/1812 - 1918)*, Suceava: Editura Karl A. Romstorfer, 2020, 588 p. (576 pagini text și 12 hărți). ISBN 978-606-8698-42-7.

Lucrarea „Populația Bucovinei și Basarabiei sub stăpâniri străine (1774/1812 – 1918)”, elaborată în cadrul Secției Istorie Modernă a Institutului de Istorie, este structurată din Introducere, 6 capitole de bază cu 24 subcapitole, Încheiere, anexe cu tabele statistice despre populația celor două provincii, Bibliografie, rezumate în limbile germană, rusă și ucraineană, precum și 12 hărți etnice și lingvistice originale. Volumul cărții este de 576 de pagini + 12 hărți (cca. 38-40 c.a.).

În această monografie se realizează o cercetare comparativă a evoluției numerice, etnice, lingvistice a populației din cele două provincii istorice în cadrul Imperiului Habsburgic, respectiv, Imperiului Rus, de la anexarea Bucovinei (1775) și Basarabiei (1812), până la unirea cu România (1918). În baza analizei diferitor recensăminte, statistici și informații despre populație, sunt expuse noi estimări despre numărul și structura etnică a populației celor două provincii la momentul anexării de către Austria, respectiv Rusia. Prin comparație se prezintă procesele migraționiste de amploare, care s-au produs în Bucovina (sfârșitul sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea) și Basarabia (în prima jumătate a sec. al XIX-lea), se elucidează colonizarea organizată a germanilor, maghiarilor, lipovenilor, slovacilor în Bucovina, respectiv a imigranților transdanubieni, a germanilor, a țăranilor ruși și ucraineni în sudul Basarabiei.

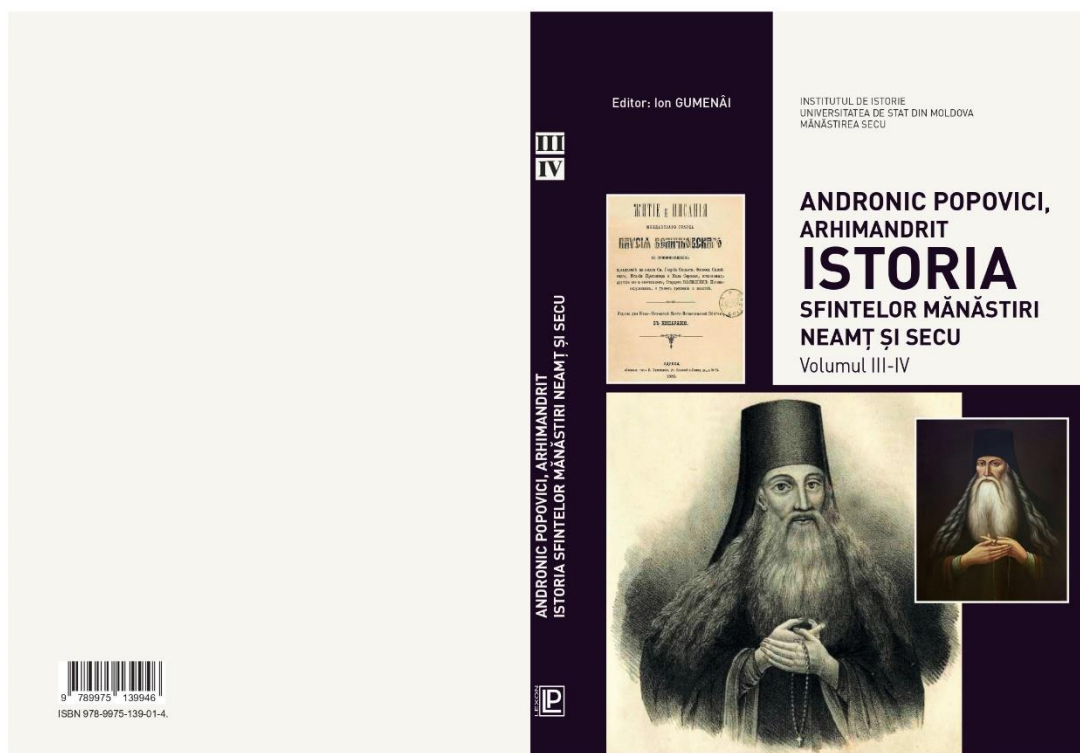
În a doua jumătate a sec. al XIX-lea, procesele migraționiste nu au mai avut amploarea din perioada anterioară, iar numărul locuitorilor s-a mărit în principal datorită sporului natural. În Bucovina și în Basarabia, structura etnică și lingvistică a populației se deosebea radical în mediul urban și rural. Modificarea radicală a structurii etnice și înstrăinarea populației din aceste două provincii au fost consecințele cele mai grave a stăpânirilor străine în Bucovina și Basarabia. În Bucovina, ponderea românilor s-a diminuat de la cca. 60% în 1774, la cca 34% în 1910, iar în Basarabia, proporția locuitorilor de etnie română, oficial înregistrați moldoveni, s-a micșorat de la cca. 75-76% în 1812, la mai puțin de 50%, în anul 1897.

IGOR CERETEU, OCTAVIAN MOȘIN, Biblioteca mănăstirii Japca. *Catalogul cărților și însemnărilor manuscrise*, Chișinău: Ed. Lexon-Prim, 2020, 200 p. ISBN 978-9975-3454-8-4

Lucrarea este un supliment la proiectul *Evoluția istorică a Moldovei din antichitate până în epoca modernă în contextul civilizației europene. Basarabia în cadrul Imperiului Rus. Sinteză academică, studii, documente și materiale didactice. Partea I* și prezintă un catalog descriptiv, cu ilustrații ale cărților identificate în biblioteca mănăstirii Japca în urma cercetărilor efectuate împreună cu dr. Octavian Moșin în luna februarie a anului 2020. Cadrul cronologic al cărților incluse în prezentul catalog cuprinde perioada 1723-2006. Centrele tipografice în care au fost tipărite cărțile sunt: București, Chișinău, Iași, Buda, Blaj, Râmnic, Mănăstirea Neamț, Moscova, Lavra Kievo-Pecersk, Sankt-Petersburg, Klinți, Mănăstirea Cernica. Biblioteca acestei mănăstiri nu a fost vizitată cu scop de documentare de către cercetători din perioada interbelică. Lucrarea este compartimentată în: *Cuprins*, studiu introductiv, intitulat *Contribuții la reconstituirea bibliotecii mănăstirii Japca*, *Catalog*, *Bibliografie* și *Anexă*. În studiul introductiv este urmărită evoluția constituirii bibliotecii și contribuțiile aduse de ctitori, egumeni, monahi și enoriași la completarea și îmbogățirea bibliotecii cu valori bibliofile. În compartimentul *Catalog* sunt incluse 146 exemplare de carte în limbile română și rusă (119 titluri), cu descrierea fizică a fiecărui exemplar și transliterarea însemnărilor manuscrise. În acest compartiment au fost incluse și cărțile semnalate în alte surse, sau în lucrările despre istoria mănăstirii Japca, publicate în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în prima jumătate a secolului al XX-lea. Fiecare titlu este însoțit de imagini color. Urmează compartimentul *Bibliografie*, cu 37 de lucrări, utilizate în procesul elaborării lucrării. În *Anexă* este inclus un tabel cu numărul cărților identificate, structurate pe centre tipografice. Este rezultatul parteneriatului dintre Institutul de Istorie și Universitatea de Stat din Moldova din cadrul acestui proiect.

Recenziile lucrării sunt: Ion Gumenai, doctor habilitat în istorie și Valentina Eșanu, doctor în istorie.

ION GUMENĂI (editor), *Andronic Popovici, arhimandrit Istoria sfintelor mănăstiri Neamț și Secu*, vol. III-IV, Chișinău, Editura Lexon-Prim, 2020, 320 p, ISBN 978-9975-139-01-4.

Impactul publicării volumului “Istoria mănăstirii Neamț și Secu, vol. III-IV. de Andronic Popovici” ca o lucrare interdisciplinară va fi simțit la nivel de informare a comunității naționale și internaționale referitor la evoluția pe de o parte a spațiului carpato-nistean în general pe de o parte și a instituției Bisericii Ortodoxe prin intermediul așezământului monahal pe de altă parte. Acest lucru este cu atât mai important astăzi, când în Republica Moldova lucrări și izvoare cu referire la istoria bisericii sunt încă într-un număr foarte mic, iar lipsa bazei izvoristice se face încă simțită din care cauză și apar o serie de interpretări eronate sau chiar am putea spune antiștiințifice.

Specificul volumului III-IV constă în faptul că prezintă integral viața și opera a celui mai important reprezentant al gândirii religioase a Bisericii Ortodoxe din spațiul românesc dar și a ortodoxiei universale Paisie Velicicovschi. Anume această personalitate este subiectul central al voumelor, care aduc noi date cu referire la starețul Paisie, cel care a reorganizat întreaga viață monahala în spațiul românesc, spațiul balcanic în general și Rusia.

Ori numele lui Paisie Velicicovschi se înscrie în galeria celor mai străluciți oameni de cultură așa ca Varlaam, Dosoftei, Anastasie Crimca sau Dimitrie Cantemir.